

ROMEO

WILLIAM
SHAKESPEARE

LEAR

KING LEAR

NAKLADATELSTVÍ ROMEO

Přeložil Jiří Josek

*Tato kniha vychází jako součást výzkumného záměru na Filozofické fakultě
Univerzity Karlovy „Základy moderního světa v zrcadle literatury a filozofie“
(MSM 0021620824).*

Translation, Preface, and Commentary © Jiří Josek, 2009

ISBN 978-80-86573-21-2

PŘEDMLUVA

Král Lear je ve čtveřici titulních hrdinů vrcholných Shakespearových tragédií napsaných v rychlém sledu v prvních letech 17. století postavou výrazně nejstarší. Hrál ho dramatikův přítel a společník Richard Burbage, přední herec souboru, který nedlouho předtím ztvárnil Hamleta, Othella a krátce nato Macbetha, tedy postavy, které mu byly věkově výrazně bližší. Lze se jen dohadovat, co přimělo autora, jehož protagonisté takřkajíc stárli s ním, postavit do středu hry starce a sledovat jeho pád z výšin moci do hlubin zkázy. Zřejmě se tu sešlo několik okolností. Legendární příběh z předhistorické Británie souzněl s aktuálními snahami krále Jakuba I. spojit Anglii a Skotsko v novodobou Británii. Současně se v dramatikově okolí odehrály tři dochované obdobné případy, ve kterých dcery ze ziskuchtivosti terorizovaly svého otce. Tím nejskandálnějším byl případ sira Williama Allena, bývalého londýnského starosty, v jiném případě se za otce Briana Annesleyho postavila proti zlým sestrám jeho nejmladší dcera Cordella. V březnu 1605 vyšla tiskem stará anonymní hra o králi Leirovi, ve které v polovině 90. let Shakespeare zřejmě sám hrál v roli Perilla (předchůdce Kenta). Dalším impulsem bylo vydání protikatolického pamfletu Samuela Harsnetta *Odbalení neslychaných papeženských podvodů* (1603), obsahujícího popisy teatrálního „vymítání ďábla“ z bezvěrců a jejich výpovědi. (Byli mezi nimi i tací, které autor osobně znal.) Kniha obohatila dramatika nejen o barvitě výrazivo, ale poskytla mu i klíč k uchopení látky: očista prostřednictvím utrpení. Svou roli jistě sehrála i hrůzná zkušenost z mimořádně silné morové epidemie, která v letech 1603 a 1604 vyhubila takřka třetinu londýnského obyvatelstva. A tak se Shakespeare, který měl mimořádnou schopnost vstřebávat různorodé podněty a přetvářet je v plnokrevná dramata, obrátil ke staré látce, která před ním doznala více než padesáti literárních zpracování.

Příběh je zaznamenán již v *Historii britských králů* středověkého kronikáře Geoffreyho z Monmouthu (1135), alžbětincům byl ale známější ze soudobých *Kronik Anglie, Skotska a Irska* (1577) Raphaela Holinsheda. Dramatik děj rozšířil o paralelní příběh druhého starce, hraběte z Glostru, a jeho dvou synů, jež převzal z *Arcadie* Philipa Sidneyho. Nechal se ale inspirovat i dalšími díly, včetně bible, zejména příběhem Jobovým.

Kdy přesně hru napsal, není doloženo, mnohé však svědčí o tom, že to

bylo někdy v druhé polovině roku 1605. Byla to doba těhotná chmurnými předzvěstmi a hrozbami, vyvolanými i řadou přírodních úkazů, jakými bylo i ve hře zmíněné zatmění Slunce a Měsíce. Kdyby v listopadu 1605 nedošlo k odhalení tzv. „prachového spiknutí“, chystaného atentátu na krále a jeho Parlament, byla by tato neblahá očekávání tragicky naplněna.

Podněty, pramenící z politické situace v zemi, z atmosféry doby i literárních zdrojů, jež poskytly téma, příběh i metodu zpracování, přetvořil dramatik ve svébytné originální dílo, které svou monumentálností dodnes bere dech. **Král Lear** nepatří k nejhranějším Shakespearovým hrám, ale jistě patří k těm nejuznávanějším a nejtajuplnějším. Lze jen souhlasit s názorem Williama Hazzlita, že cokoli o této hře řekneme, bude málo, ba i naše vnímání tohoto díla bude vždy nedostatečné.

Paralelní, na tragickém paradoxu postavené příběhy dvou pošetilých starců, z nichž první až v šílenství zmoudří, a druhý až ve slepotě prohlédne, přináší pohled na člověka v té nejširší možné škále (od mocného krále po nejubožejšího lidského tvora) a sledují jejich cestu ke smrti jako nanejvýš bolestný proces sebepoznání a vykoupení z viny. Hra, která je zbavena berliček křesťanské ideologie (odehrává se v pohanském bezčase), se snaží odhalit základní kořeny lidskosti, klade si otázky po smyslu lidské existence a ceně života. Všudypřítomné Shakespearovo téma, jímž je konec staré a vznik nové epochy, je tu přeneseno do generačního, rodinného konfliktu a metaforicky ukázáno jako svár dvojí tváře přírody: té, ve které vládne zákon džungle, a té, která na místě chaosu nastoluje řád a lásku. Hra pozoruhodným způsobem atakuje jak rozum, tak i city diváka. Archetypální folklorní příběh o „nahém“ králi a „solí nad zlato“ se tu stýká s hlubokým filozofickým ponorem i se sžíravou kritikou civilizačních nešvarů. Snad nejvíce má autor spadeno na justici a její překroucené naplňování spravedlnosti. Zároveň je ale divák podroben silnému citovému nátlaku. Utrpení prezentované na scéně nutně prožívá sám, a svým způsobem se tak stává přímým účastníkem mystéria a sebeočistného obřadu.

Snad právě proto tato hra klade nebývalé nároky na inscenační ztvárnění. Nevíme, jak probíhala první představení v divadle *Globe* ani jak byla hra přijata na Štěpána 26. prosince 1606, kdy se prokazatelně hrála před královským dvorem ve Whitehallu. Kromě ojedinělé zmínky z roku 1610 se o ní dovídáme až v roce 1681, ale to už byla hra výrazně jiná. Dramatik restauračního období Nahum Tate ji „vylepšil“ podle vlastního vkusu a panující módy. Dal jí motivovaný, přijatelnější začátek a vzal jí tragický konec. Král Lear a Cordelie tu žijí šťastně a spokojeně až do smrti. Odstranil postavu Šaška a vepsal do hry milostný příběh Cordelie a Edgara. Takto se **Král Lear** inscenoval takřka sto padesát let, než se postupně začal

vracet ke své původní podobě. Je zřejmé, že úpravu si vyžádal nejen dobový literární styl, ale pochopitelně tihnutí diváků k „poetické spravedlnosti“. Vraždu nevinné Cordelie a pohled na zuboženého otce s mrtvou dcerou v náručí nedokázali unést.

Přestože 19. století přijalo v roce 1838 zásluhou divadelního principála a herce W. Ch. Macreadyho tuto tragédii opět tak, jak ji autor napsal, stále existovalo jisté napětí mezi vysokým hodnocením hry jako „vrcholu dramatické poetiky“ (Coleridge) a jejími nevalnými a nepočtenými inscenacemi. Hra byla označena jako „příliš velká pro divadlo“ (Bradley). Někteří význační umělci vyznávající realismus v umění jako L. N. Tolstoj či W. M. Thackeray ji zcela zavrhl s tím, že jde o hru špatnou, plnou nelogičnosti. Svým způsobem se na její slabší inscenační odezvě podepsaly dobové způsoby inscenování i prostředky herectví. Je jisté, že například deklamativní herecký projev či realistické dekorace zbavují hru jejího kouzla. Až různá režijní pojetí ve 20. století, nabízející návrat k magii slova či k oprostěné alžbětinské scéně, nacházejí cestu, jak hru inscenovat tak, aby se odhalily její původní i nové možnosti. Ukazuje se například, jak autor jasně předznamenal cesty, ke kterým divadlo dospělo až v moderní době, jako jsou prostupy brechtovského zcižování či absurdního dramatu Samuela Becketta a jiných. Jako přelomová je v tomto smyslu zmiňována inscenace ve Stratfordu nad Avonou z roku 1962 v režii Petera Brooka s Paulem Scofieldem v titulní roli.

20. století ale „pomohlo“ hře i jinak. Vize konce světa, která se tu vykresluje a která připadala mnoha kritikům i divákům až nespravedlivě krutá, dostala po dvou světových válkách zcela reálnou podobu. Absurdnost se stala realitou všedního dne a šťastný konec a poetická spravedlnost naopak falešnou iluzí a pohádkou.

V **Králi Learovi**, podobně jako v dalších třech velkých tragédiích té doby, vytvořil Shakespeare obraz člověka svádějícího osamělý boj s běsy v sobě i mimo sebe. Katarze, kterou tragický konec hrdiny přináší, není zde ale osvobozením ani úlevou či nadějí. Po apokalyptickém zážitku zůstává jen hořké memento.

*Je třeba nést, co čas nám naloží,
spíš hořké pravdě přát než sladké lži.
Nejstarší trpěl nejvíc. Kéž nám se zdaří
buď trpět méně, či nedožít se stáří.*

JIŘÍ JOSEK

KING LEAR

LEAR

DRAMATIS PERSONAE

LEAR, King of Britain
KING OF FRANCE
DUKE OF BURGUNDY
DUKE OF CORNWALL
DUKE OF ALBANY
EARL OF KENT
EARL OF GLOUCESTER
EDGAR, Son to Gloucester
EDMUND, Bastard Son to Gloucester
CURAN, a Courtier
OSWALD, Steward to Goneril
OLD MAN, Tenant to Gloucester
DOCTOR
FOOL
AN OFFICER, employed by Edmund
A GENTLEMAN, Attendant on Cordelia
A HERALD
GONERIL
REGAN } daughters to Lear
CORDELIA }
Knights of Lear's train, officers, messengers, soldiers, and attendants.

Scene: Britain.

OSOBY

LEAR, Král Británie
KRÁL FRANCIE
VÉVODA Z BURGUNDSKA
VÉVODA Z CORNWALLU
VÉVODA Z ALBANY
HRABĚ Z KENTU
HRABĚ Z GLOSTRU
EDGAR, Glostrův syn
EDMUND, Glostrův levoboček
CURAN, dvořan
OSWALD, Gonerilin sluha
STAŘEC, v Glostrových službách
DOKTOR
ŠAŠEK
DŮSTOJNÍK, v Edmundových službách
ŠLECHTIC, v Cordeliiných službách
HEROLD
GONERIL
REGAN } Learovy dcery
CORDELIE }
Rytíři Learovy družiny, důstojníci, poslové, vojáci a sloužící.

Místo děje: Británie.

ACT I.

SCENE 1. KING LEAR'S PALACE.

Enter Kent, Gloucester, and Edmund.

- KENT I thought the king had more affected the Duke of Albany than Cornwall.
- GLOUCESTER It did always seem so to us. But now, in the division of the kingdom, it appears not which of the dukes he values most; for equalities are so weighed, that curiosity in neither can make choice of either's moiety. 5
- KENT Is not this your son, my lord?
- GLOUCESTER His breeding, sir, hath been at my charge. I have so often blushed to acknowledge him, that now I am brazed to it. 10
- KENT I cannot conceive you.
- GLOUCESTER Sir, this young fellow's mother could. Whereupon she grew round-wombed, and had, indeed, sir, a son for her cradle ere she had a husband for her bed. Do you smell a fault? 15
- KENT I cannot wish the fault undone, the issue of it being so proper.
- GLOUCESTER But I have, sir, a son by order of law, some year elder than this, who yet is no dearer in my account. Though this knave came something saucily into the world before he was sent for, yet was his mother fair; there was good sport at his making, and the whoreson must be acknowledged. Do you know this noble gentleman, Edmund? 20
- EDMUND No, my lord. 25
- GLOUCESTER My lord of Kent. Remember him hereafter as my honourable friend.
- EDMUND My services to your lordship.
- KENT I must love you, and sue to know you better.

JEDNÁNÍ I.

SCÉNA 1. V PALÁCI KRÁLE LEARA.

Vystoupí Kent, Gloster a Edmund.

- KENT Já myslel, že král má radši spíš vévodu z Albany než Cornwalla.
- GLOSTER To jsme si mysleli všichni, ale teď když se má království rozdělit, těžko říct, kterého vévody si král cení víc. Jejich podíly jsou tak vyrovnané, že, měř jak měř, jsou na tom oba stejně. 5
- KENT To je váš syn?
- GLOSTER Žil u mě a vychoval jsem ho. Dlouho jsem se kvůli němu studem červenal, ale dneska už mi ani nepřijde, jak jsem k němu přišel. 10
- KENT Jaksi mi to nedochází.
- GLOSTER S jeho matí k tomu ovšem došlo a tohle z toho pošlo. Než se nadála, narostlo jí břicho a měla dřív mimino v kolíbce než manžela v posteli. Připadá vám to ode mne jako ošklivost? 15
- KENT Jakápak ošklivost, když z toho vzniklo něco tak pěkného.
- GLOSTER Mám ještě právoplatného syna, který je o rok starší než tenhle, ale nemám ho o nic radši. I když tenhle pacholek vtrhl na svět nechtěně a bez pozvání, jeho máma byla hezká kurvička a bylo moc příjemné ho s ní dělat. Tak co bych se k němu neznal? Edmunde, znáš tohohle vzácného pána? 20
- EDMUND Neznám, otče. 25
- GLOSTER To je pan hrabě z Kentu. Můj ctěný a vážený přítel.
- EDMUND K vašim službám, pane.
- KENT Moc mě těší. Určitě se ještě uvidíme.

EDMUND	Sir, I shall study deserving.	30
GLOUCESTER	He hath been out nine years, and away he shall again. (<i>Sennet</i>) The king is coming. <i>Enter King Lear, Cornwall, Albany, Goneril, Regan, Cordelia, and attendants.</i>	
KING LEAR	Attend the lords of France and Burgundy, Gloucester.	
GLOUCESTER	I shall, my liege. <i>Exeunt Gloucester and Edmund.</i>	
KING LEAR	Meantime we shall express our darker purpose. Give me the map there. Know that we have divided In three our kingdom; and 'tis our fast intent To shake all cares and business from our age; Conferring them on younger strengths, while we Unburthened crawl toward death. Our son of Cornwall, And you, our no less loving son of Albany, We have this hour a constant will to publish Our daughters' several dowers, that future strife May be prevented now. The princes, France and Burgundy,	35
	Great rivals in our youngest daughter's love, Long in our court have made their amorous sojourn, And here are to be answered. Tell me, my daughters, Since now we will divest us both of rule, Interest of territory, cares of state, Which of you shall we say doth love us most? That we our largest bounty may extend Where nature doth with merit challenge. Goneril, Our eldest-born, speak first.	45
GONERIL	Sir, I love you more than words can wield the matter; Dearer than eye-sight, space, and liberty; Beyond what can be valued, rich or rare; No less than life, with grace, health, beauty, honour; As much as child e'er loved, or father found; A love that makes breath poor, and speech unable; Beyond all manner of so much I love you.	55
CORDELIA	(<i>Aside</i>) What shall Cordelia do? Love, and be silent.	60
KING LEAR	Of all these bounds, even from this line to this, With shadowy forests and with champains riched, With plenteous rivers and wide-skirted meads, We make thee lady. To thine and Albany's issue	65

EDMUND	Bude mi velkou ctí, pane.	30
GLOSTER	Byl devět let z domu a brzy zas odjede. (<i>Znělka</i>) Král už jde! <i>Vystoupí král Lear, Cornwall, Albany, Goneril, Regan, Cordelie a sloužící.</i>	
LEAR	Glostre, přiveďte pány z Francie a Burgundska.	
GLOSTER	Jak poroučíte, Veličenstvo. <i>Odejdou Gloster a Edmund.</i>	
LEAR	Mezitím vyjevím svůj tajný plán. Dejte sem mapu. Naše království rozdělím na tři části. Setřesu ze starých beder tíhu povinností, předám je mladším a jen nalahko se budu sunout k hrobu. Cornwalle, Albany, draží moji zeťové, prozradím vám, jak rozhodl jsem stran věna svých dcer, abych tak zamezil budoucím problémům.	35
	Vladařům Francie a Burgundska, co drahný čas tu spolu soupeří o ruku mé nejmladší, dám dnes též odpověď. Povězte, dcery, když vzdáváme se pro vás království, vlády i celé země, která z vás miluje svého otce nejvíce, aby ji otec po zásluze poctil největším dílem. Ty jsi, Goneril, nejstarší, promluv proto jako první.	40
GONERIL	Já miluji vás víc, než umím říct, dražší jste mi než zrak, svět, svoboda, cením si vás nad všechny poklady, nad život, krásu, zdraví, štěstí, čest. Nikdo jak já tatínka nemiloval, láskou, jíž chybí dech a schází slova. Miluji vás nade vše na světě.	45
CORDELIE	(<i>Stranou</i>) Cordelie, co k tomu můžeš dodat? Mně zbývá pouze milovat a mlčet.	50
LEAR	Tato část země odtud potud, včetně hlubokých lesů, žírných polí, řek, ve kterých se to hemží rybami, jsou od nynějška tvé a Albanyho.	55
		60
		65

	Be this perpetual. What says our second daughter, Our dearest Regan, wife to Cornwall? Speak.	
REGAN	Sir, I am made Of the self-same metal that my sister is, And prize me at her worth. In my true heart I find she names my very deed of love; Only she comes too short: that I profess Myself an enemy to all other joys, Which the most precious square of sense possesses; And find I am alone felicitate In your dear highness' love.	70
CORDELIA	<i>(Aside)</i> Then poor Cordelia! And yet not so; since, I am sure, my love's More richer than my tongue.	80
KING LEAR	To thee and thine hereditary ever Remain this ample third of our fair kingdom; No less in space, validity, and pleasure, Than that conferred on Goneril. Now, our joy, Although the last, not least; to whose young love The vines of France and milk of Burgundy Strive to be interested; what can you say to draw A third more opulent than your sisters? Speak.	85
CORDELIA	Nothing, my lord.	
KING LEAR	Nothing?	90
CORDELIA	Nothing.	
KING LEAR	Nothing will come of nothing. Speak again.	
CORDELIA	Unhappy that I am, I cannot heave My heart into my mouth. I love your majesty According to my bond; nor more nor less.	95
KING LEAR	How, how, Cordelia! mend your speech a little, Lest it may mar your fortunes.	
CORDELIA	Good my lord, You have begot me, bred me, loved me. I Return those duties back as are right fit, Obey you, love you, and most honour you. Why have my sisters husbands, if they say They love you all? Haply, when I shall wed, That lord whose hand must take my plight shall carry Half my love with him, half my care and duty. Sure, I shall never marry like my sisters, To love my father all.	100 105

	Na věky věků. Co má druhá dcera, má drahá Regan, žena Cornwalllova? Mluv.	
REGAN	Otče, já jsem stejná jak sestra, vyrovnám se jí i v lásce k vám. Jako by mluvila i z mého srdce. Mám vás stejně ráda, a vlastně ještě víc, vždyť na světě mě nemůže udělat šťastnější pražádná radost, žádné potěšení, než co mi dává moje láska k vám, můj nejdražší královský tatínku.	70
CORDELIE	<i>(Stranou)</i> Na ně jsi krátká, Cordelie! Ale ne. Moje láska přece stojí za mnohem víc než jejich sladké řeči.	80
LEAR	Tobě a tvému rodu navždy patří ta druhá třetina mé krásné země, jež rozměry, bohatstvím, významem se rovná první. A teď, štěstí moje, má nejmladší a nejmilejší, o niž francouzská réva s mlékem Burgundska se přetahují, co mi řekneš, abys získala víc než tvoje sestry? Mluv!	85
CORDELIE	Neřeknu, otče, nic.	
LEAR	Nic?	90
CORDELIE	Nic.	
LEAR	Z ničeho není nic. Tak to zkus znova.	
CORDELIE	Já nešťastná bohužel neumím mít srdce na jazyku. Miluji vás tak, jak se patří. Nic míň, a nic víc.	95
LEAR	Cordelie! Řekni to trochu líp, nebo si uškodíš.	
CORDELIE	Můj drahý otče, dal jste mi život, výchovu a lásku. Mou povinností je vám všechno splatit: poslouchat vás a milovat a ctít. Jestli mé sestry milují jen vás, proč mají muže? Až se jednou vdám, polovinu své lásky, oddanosti a péče chci dát svému manželovi. Ne jako sestry, jež i po svatbě milují dále pouze svého otce.	100 105

KING LEAR	But goes thy heart with this?	
CORDELIA	Ay, good my lord.	
KING LEAR	So young, and so untender?	
CORDELIA	So young, my lord, and true.	
KING LEAR	Let it be so; thy truth, then, be thy dower.	110
	For, by the sacred radiance of the sun, The mysteries of Hecate, and the night; By all the operation of the orbs From whom we do exist, and cease to be; Here I disclaim all my paternal care,	115
	Propinquity and property of blood, And as a stranger to my heart and me Hold thee, from this, for ever. The barbarous Scythian, Or he that makes his generation messes To gorge his appetite, shall to my bosom	120
	Be as well neighboured, pitied, and relieved, As thou my sometime daughter.	
KENT	Good my liege –	
KING LEAR	Peace, Kent! Come not between the dragon and his wrath. I loved her most, and thought to set my rest On her kind nursery.	125
	<i>(To Cordelia)</i> Hence, and avoid my sight! So be my grave my peace, as here I give Her father's heart from her! – Call France; who stirs? Call Burgundy.	
	– Cornwall and Albany, With my two daughters' dowers digest this third.	130
	Let pride, which she calls plainness, marry her. I do invest you jointly with my power, Pre-eminence, and all the large effects That troop with majesty. Ourself, by monthly course, With reservation of an hundred knights,	135
	By you to be sustained, shall our abode Make with you by due turns. Only we still retain The name, and all the addition to a king; The sway, revenue, execution of the rest, Beloved sons, be yours, which to confirm,	140
	This coronet part betwixt you. <i>(Giving the coronet)</i>	
KENT	Royal Lear, Whom I have ever honoured as my king, Loved as my father, as my master followed,	

LEAR	To říkáš ze srdce?	
CORDELIE	Ano.	
LEAR	Tak mladá a tak chladná?	
CORDELIE	Mladá a upřímná.	
LEAR	Pak za věno měj svoji upřímnost.	110
	Při svaté záři slunce na nebi, při tajných spádech, jimiž vládne noc, při hvězdných drahách, které určují, zda budeme či nebudeme žít,	115
	tady a teď se tímto odříkám otcovské péče a pokrevních pout k tobě, jež budeš mně i mému srdci odteď až navždy cizí. Každý barbar, i kanibal, co spravuje si chuť masem svých vlastních rodičů, mi bude teď bližší, milejší a vítanější než ty, má druhdy dcera.	120
KENT	Veličenstvo –	
LEAR	Mlč, Kente! Jdi z cesty soptícímu drakovi. Miloval jsem ji nejvíc, chtěl jsem u ní strávit své stáří.	125
	<i>(Ke Cordelii)</i> Zmiz mi z očí! Pryč! Až v hrobě zapomenu, že jsem se zřekl své dcerky! – Ať sem přijde Francouz! A Burgundán! Tak hněte sebou!	
	<i>(Ke Cornwallovi a Albanymu)</i> Páni, k věnu dvou dcer si vemte třetí věno.	130
	Jí zbude pýcha, které říká přímost. Vy převezmete můj královský úřad, mou vážnost i veškerou družinu, co patří ke dvoru. Já střídavě se stovkou rytířů mně danou k službám pobývat budu s vaším dovolením vždy měsíc u vás a pak zase u vás. Nechám si pouze čest a titul krále. Vám, drazí zeťové, předávám vládu, královskou pokladnu i korunku,	135
	o niž se podělte. <i>(Odevzdá jim korunku)</i>	140
KENT	Vznešený Leare, jehož jsem vždycky ctil co svého krále, jak otce miloval, za něj se bil	

	Five days we do allot thee, for provision To shield thee from disasters of the world; And on the sixth to turn thy hated back Upon our kingdom. If, on the tenth day following, Thy banished trunk be found in our dominions, The moment is thy death. Away! by Jupiter, This shall not be revoked.	175
KENT	Fare thee well, king. Sith thus thou wilt appear, Freedom lives hence, and banishment is here. <i>(To Cordelia)</i> The gods to their dear shelter take thee, maid, That justly think'st, and hast most rightly said! <i>(To Regan and Goneril)</i> And your large speeches may your deeds approve, That good effects may spring from words of love. Thus Kent, O princes, bids you all adieu; He'll shape his old course in a country new. <i>Exit.</i> <i>Flourish. Enter Gloucester, with King of France, Burgundy, and attendants.</i>	180
GLOUCESTER	Here's France and Burgundy, my noble lord.	190
KING LEAR	My lord of Burgundy. We first address towards you, who with this king Hath rivalled for our daughter. What, in the least, Will you require in present dower with her, Or cease your quest of love?	
BURGUNDY	Most royal majesty, I crave no more than what your highness offered, Nor will you tender less.	195
KING LEAR	Right noble Burgundy, When she was dear to us, we did hold her so; But now her price is fall'n. Sir, there she stands. If aught within that little-seeming substance, Or all of it, with our displeasure pieced, And nothing more, may fitly like your grace, She's there, and she is yours.	200
BURGUNDY	I know no answer.	
KING LEAR	Will you, with those infirmities she owes, Unfriended, new-adopted to our hate, Dowered with our curse, and strangered with our oath, Take her, or leave her?	205

	Máš pět dní na to, aby vybavil ses proti všem nástrahám a strážním světa, šestý den musíš mému království ukázat záda. Pokud najdou tě deset dní nato na mém území, jsi synem smrti. Pryč! Při nebesích, mé rozhodnutí nikdo nezvrátí.	175
KENT	Sbohem. Když nesvoboda vládne v zemi, domov je venku, doma vyhoštění. <i>(Ke Cordelii)</i> Kéž bohové tě chrání, Cordelie, kdo pravdu říká, pravdivě i žije! <i>(K Regan a Goneril)</i> Kéž k vašim láskyplným vyznáním se od slov ke slovu dostane čin. Loučím se, panstvo, opouštím svou zem, ale i jinde budu tím, kdo jsem. <i>Odejde.</i> <i>Fanfára. Vystoupí Gloster, Král Francie, Vévoda burgundský a sloužící.</i>	180
GLOSTER	Vznešení cizinci jsou tady, Sire.	190
LEAR	Vévodo burgundský, jenž soupeříte zde s tímto králem o ruku mé dcery, vás prvního se ptám, s jak malým věnem byste byl ochoten se spokojit a vzít si ji?	
VÉVODA BUR.	Královské Veličenstvo, nežádám o nic míň a o nic víc, než co jste slíbil.	195
LEAR	Drahý vévodo, když jsem to slíbil, byla mi moc drahá, teď ale klesla v ceně. Tady je. Chodící pravda! Jestli se vám líbí a chcete ji, i když si ode mě neodnese nic víc než nelibost, je, pane, vaše.	200
VÉVODA BUR.	Co na to mám říct?	
LEAR	Jestli tu námi zavrženou slečnu, která má věnem ode mě jen kletbu a nenávisť a nikde zastání, berete, nebo ne?	205

BURGUNDY	Pardon me, royal sir; Election makes not up on such conditions.	
KING LEAR	Then leave her, sir; for, by the power that made me, I tell you all her wealth. <i>(To King of France)</i> For you, great king, 210 I would not from your love make such a stray, To match you where I hate; therefore beseech you To avert your liking a more worthier way Than on a wretch whom nature is ashamed Almost to acknowledge hers.	
KING OF FR.	This is most strange, 215 That she, that even but now was your best object, The argument of your praise, balm of your age, Most best, most dearest, should in this trice of time Commit a thing so monstrous, to dismantle So many folds of favour. Sure, her offence 220 Must be of such unnatural degree, That monsters it, or your fore-vouched affection Fall into taint, which to believe of her, Must be a faith that reason without miracle Could never plant in me.	
CORDELIA	I yet beseech your majesty, 225 If for I want that glib and oily art, To speak and purpose not; since what I well intend, I'll do't before I speak, that you make known It is no vicious blot, murder, or foulness, No unchaste action, or dishonoured step, 230 That hath deprived me of your grace and favour; But even for want of that for which I am richer, A still-soliciting eye, and such a tongue As I am glad I have not, though not to have it Hath lost me in your liking.	
KING LEAR	Better thou 235 Hadst not been born than not to have pleased me better.	
KING OF FR.	Is it but this – a tardiness in nature Which often leaves the history unspoke That it intends to do? My lord of Burgundy, What say you to the lady? Love's not love 240 When it is mingled with regards that stand Aloof from the entire point. Will you have her? She is herself a dowry.	

VÉVODA BUR.	Promiňte, Sire, ale tak přece volit nemohu.	
LEAR	Pak na ni zapomeňte, jiné věno ode mě nedostane. <i>(Ke Králi Francie)</i> Vzácný králi, 210 vám bych se zdráhal dohazovat tu, kterou sám nenávidím. Proto, prosím, hleďte jinde lepší nevěstu než tuhle stvůru, za kterou i vlastní se musí stydět.	
KRÁL FRANC.	Je dost podivné, 215 že ta, jež před chvílí vám byla vším, útěchou ve stáří, radostí, pýchou, spáchala v mžiku zločin, který byl tak hrozný, že z ní rázem strhl roucho nejdražší dcerky a odhalil stvůru. 220 Buď jste si lásku k ní jen nalhával, nebo byl její čin tak zvrácený, že se to přičítá mému rozumu, a mohl by mě o tom přesvědčit jedině zázrak.	
CORDELIE	Sire, vadí vám 225 na mně, že neumím se slovy lísat a radši jednám, nežli slibuji. Přiznejte ale, prosím, že jsem se ve vaší nemilosti neocitla pro žádnou špatnost, nepoctivost, nectnost, 230 že nejsem vražedkyně ani lhářka, jen že mi chybí to, oč nestojím: vypočítavost a dar lichotit. Jsem ráda, že to nemám, i když vy mě proto máte nerad.	
LEAR	Byl bych radši, 235 abys nebyla, nežli abys byla, jaká jsi.	
KRÁL FRANC.	A to vám vadí? Že jen z ostychu se zdráhá vytrubovat do světa, co cítí? Drahý pane vévodo, co slečně řeknete? Láska je láska 240 a nemůže se nikdy ohlížet na věci kolem. Vezmete si ji? Ona sama je věno.	

BURGUNDY	Royal Lear, Give but that portion which yourself proposed, And here I take Cordelia by the hand, Duchess of Burgundy.	245
KING LEAR	Nothing. I have sworn; I am firm.	
BURGUNDY	I am sorry, then, you have so lost a father That you must lose a husband.	
CORDELIA	Peace be with Burgundy! Since that respects of fortune are his love, I shall not be his wife.	250
KING OF FR.	Fairest Cordelia, that art most rich, being poor; Most choice, forsaken; and most loved, despised! Thee and thy virtues here I seize upon. Be it lawful I take up what's cast away. Gods, gods! 'Tis strange that from their cold'st neglect My love should kindle to inflamed respect. Thy dowerless daughter, king, thrown to my chance, Is queen of us, of ours, and our fair France. Not all the dukes of waterish Burgundy Can buy this unprized precious maid of me. Bid them farewell, Cordelia, though unkind, Thou lovest here, a better where to find.	255 260
KING LEAR	Thou hast her, France. Let her be thine; for we Have no such daughter, nor shall ever see That face of hers again. Therefore be gone Without our grace, our love, our benison. – Come, noble Burgundy.	265
	<i>Flourish. Exeunt all but King of France, Goneril, Regan, and Cordelia.</i>	
KING OF FR.	Bid farewell to your sisters.	
CORDELIA	The jewels of our father, with washed eyes Cordelia leaves you. I know you what you are; And like a sister am most loath to call Your faults as they are named. Use well our father. To your professed bosoms I commit him But yet, alas, stood I within his grace, I would prefer him to a better place. So, farewell to you both.	270 275
REGAN	Prescribe not us our duties.	
GONERIL	Let your study Be to content your lord, who hath received you	

VÉVODA BUR.	Králi Leare, když dáte Cordelii, co jste slíbil, já budu ochoten z ní udělat burgundskou vévodkyni.	245
LEAR	Nic nedám. Trvám na svém. Jak jsem řek.	
VÉVODA BUR.	Pak je mi líto, ale ztratila jste s otcem i muže.	
CORDELIE	Sbohem, Burgundsko! Tomu, kdo lásku měří bohatstvím, já manželkou být nechci.	250
KRÁL FRANC.	Ty nejbohatší ve své chudobě! Má nejmilejší nemilovaná! Smím-li si po právu vzít zavrženou, pak staň se, ctnostná krásko, mojí ženou. Cítí-li oni k tobě nenávist, tím víc jsem si já láskou k tobě jist. Králi, věz, že z tvé dcery bez věna bude má choť, francouzská královna. Za celé Burgundsko bych neprodal tak vzácný poklad, jehož jste se vzdal. Rozluč se, Cordelie, řekni jim, že pro ně špatná jde teď za lepším.	255 260
LEAR	Ztratil jsem dceru. Francouzi, je tvá. Ať mi jde z očí, když je taková! Jděte a odvedte si svoji paní bez naší lásky, bez požehnání. – Pojdme, vévodo.	265
	<i>Fanfára. Odejdou všichni kromě Krále Francie, Goneril, Regan a Cordelie.</i>	
KRÁL FRANC.	Dej sbohem svým sestrám.	
CORDELIE	Otcovy perly, rozloučím se s vámi bez pláce, protože vím, co jste zač, však jako sestře přičilo by se mi to pojmenovat. Buďte k otci vlídné. Svěřím ho vaší přislíbené péči. Kdyby mě ale nepřestal mít rád, líp bych se o něj chtěla postarat. Tak na shledanou.	270 275
REGAN	Nás nepoučuj!	
GONERIL	Hled' si manžela! S tebou moc velké štěstí nevyhrál.	

At fortune's alms. You have obedience scanted, 280
And well are worth the want that you have wanted.

CORDELIA Time shall unfold what plaited cunning hides.
Who cover faults, at last shame them derides.
Well may you prosper!

KING OF FR. Come, my fair Cordelia.
Exeunt King of France and Cordelia.

GONERIL Sister, it is not a little I have to say of what 285
most nearly appertains to us both. I think our
father will hence to-night.

REGAN That's most certain, and with you; next month with us.

GONERIL You see how full of changes his age is; the observation
we have made of it hath not been little. He always 290
loved our sister most; and with what poor judgment
he hath now cast her off appears too grossly.

REGAN 'Tis the infirmity of his age. Yet he hath ever
but slenderly known himself.

GONERIL The best and soundest of his time hath been but 295
rash; then must we look to receive from his age,
not alone the imperfections of long-engrafted
condition, but therewithal the unruly waywardness
that infirm and choleric years bring with them.

REGAN Such unconstant starts are we like to have from 300
him as this of Kent's banishment.

GONERIL There is further compliment of leavetaking between
France and him. Pray you, let's hit together. If our
father carry authority with such dispositions as he
bears, this last surrender of his will but offend us. 305

REGAN We shall further think on't.

GONERIL We must do something, and i' the heat.
Exeunt.

SCENE 2.

THE EARL OF GLOUCESTER'S CASTLE.

Enter Edmund, with a letter.

EDMUND Thou, nature, art my goddess; to thy law
My services are bound. Wherefore should I

Od ženy, která otce neváží si, 280
její muž často pravé peklo zkusí.

CORDELIE Jste ošklivé a čas to odhalí,
že jste se hezké jenom dělaly.
Ať se vám daří!

KRÁL FRANC. Pojdme, Cordelie.
Odejdou Král Francie a Cordelie.

GONERIL Sestro, musíme se poradit o něčem, co se 285
týká nás obou. Podle všeho otec dnes večer
odjíždí.

REGAN Jistě. Jede k vám. A příští měsíc bude zase u nás.

GONERIL Je ke stáru hrozně náladový. Však se teď
ukázal. Sestru míval z nás tři vždycky nejradši, 290
a najednou ji takhle bezdůvodně zapudí.
To je přece neslýchané.

REGAN Co bys od něho čekala? V jeho věku? Ale on se
nikdy neuměl ovládat.

GONERIL I v nejlepších letech býval strašně 295
nevypočitatelný. A bude to čím dál horší.
Ty jeho zlozvyky se jenom prohloubí.
Čím bude starší, tím bude zarputilejší, vzteklejší
a nesnesitelnější.

REGAN To vyhoštění Kenta byla otřesná záležitost. 300
A takových patálií si ještě užijeme.

GONERIL Ten rozkol s francouzským králem bude mít jistě
dohru. Nemůžeme ho takhle nechat. Jestli bude
chtít do všeho strkat nos tímhle způsobem, pak
to předání vlády byla jenom blamáž. 305

REGAN Musíme to promyslet.

GONERIL A co nejrychleji něco udělat.
Odejdou.

SCÉNA 2.

NA HRADĚ HRABĚTE Z GLOSTRU.

Vystoupí Edmund s dopisem.

EDMUND Přírodo, k tobě modlím se, jen tobě
sloužím. Tak proč bych se měl podřizovat

	Stand in the plague of custom, and permit The curiosity of nations to deprive me, For that I am some twelve or fourteen moonshines	5
	Lag of a brother? Why bastard? Wherefore base? When my dimensions are as well compact, My mind as generous, and my shape as true, As honest madam's issue? Why brand they us With base? With baseness? Bastardy? Base, base?	10
	Who, in the lusty stealth of nature, take More composition and fierce quality Than doth, within a dull, stale, tired bed, Go to the creating a whole tribe of fops, Got 'tween asleep and wake? Well, then, Legitimate Edgar, I must have your land. Our father's love is to the bastard Edmund As to the legitimate. Fine word – legitimate! Well, my legitimate, if this letter speed, And my invention thrive, Edmund the base	15
	Shall top the legitimate. I grow, I prosper. Now, gods, stand up for bastards!	20
	<i>Enter Gloucester.</i>	
GLOUCESTER	Kent banished thus! And France in choler parted! And the king gone tonight! Subscribed his power! Confined to exhibition! All this done Upon the gad! Edmund, how now! What news?	25
EDMUND	So please your lordship, none.	
	<i>Putting up the letter.</i>	
GLOUCESTER	Why so earnestly seek you to put up that letter?	
EDMUND	I know no news, my lord.	
GLOUCESTER	What paper were you reading?	30
EDMUND	Nothing, my lord.	
GLOUCESTER	No? What needed, then, that terrible dispatch of it into your pocket? The quality of nothing hath not such need to hide itself. Let's see. Come, if it be nothing, I shall not need spectacles.	35
EDMUND	I beseech you, sir, pardon me. It is a letter from my brother, that I have not all o'er-read; and for so much as I have perused, I find it not fit for your o'er-looking.	
GLOUCESTER	Give me the letter, sir.	40

	vyčpělým zvyklostem a zákonům, které jen proto, že jsem o rok mladší než bratr a jsem bastard, staví mě	5
	až za něho? Jsem levoboček? Proč? Když vše na mně je pravé, opravdové, rozum mi slouží, ba i vypadám jak právoplatný syn. Proč spílají nám do sprostých, nízkých, podlých parchantů? Copak ti, kteří byli zplozeni v neřestné vášni, nemají víc žáru než houfy fracků z nudy počatých na proleželých ztuchlých matracích mezi spánkem a procitnutím? Bratře, manželský Edgare, chci, co máš ty. Otec mě bastarda má rád jak tebe, manželský bratře. Manželský! To zní! Tak tedy, manželskej, jestli ten list nemine cíl, pak levoboček Edmund dá manželskému flek. A povýším. Bohové, chraňte všechny parchanty!	10
	<i>Vystoupí Gloster.</i>	
GLOSTER	Kent vyhoštěn! Francouz odešel ve zlém! Král Lear odjíždí pryč! Vlady se vzdal! A chce žít z milodarů! Tohle vše přišlo ráz naráz! Edmund, co je?	15
EDMUND	Nic, otče, nic.	
	<i>Schovává dopis.</i>	
GLOSTER	Proč schováváš ten papír přede mnou?	
EDMUND	Ne, to nic není.	
GLOSTER	Co jsi to četl?	30
EDMUND	Nic.	
GLOSTER	Nic? A proč jsi to „nic“ strčil tak rychle do kapsy? Jestli to nic není, nemusíš to schovávat. Ukaž! Když to nic nebude, nebudu ani potřebovat brýle.	35
EDMUND	Prosím vás, otče, nezlobte se. Je to jen dopis od bratra. Ani jsem ho nestačil dočíst, ale podle toho, co jsem viděl, soudím, že byste ho vy číst neměl.	
GLOSTER	Dej to sem!	40

EDMUND	I shall offend, either to detain or give it. The contents, as in part I understand them, are to blame.	
GLOUCESTER	Let's see, let's see.	
EDMUND	I hope, for my brother's justification, he wrote this but as an essay or taste of my virtue.	45
GLOUCESTER	<i>(Reads)</i> 'This policy and reverence of age makes the world bitter to the best of our times; keeps our fortunes from us till our oldness cannot relish them. I begin to find an idle and fond bondage in the oppression of aged tyranny; who sways, not as it hath power, but as it is suffered. Come to me, that of this I may speak more. If our father would sleep till I waked him, you should half his revenue for ever, and live the beloved of your brother, Edgar.'	50
	Hum! Conspiracy! – 'Sleep till I waked him – you should enjoy half his revenue,' – My son Edgar! Had he a hand to write this! A heart and brain to breed it in? – When came this to you? Who brought it?	55
EDMUND	It was not brought me, my lord; there's the cunning of it; I found it thrown in at the casement of my closet.	60
GLOUCESTER	You know the character to be your brother's?	
EDMUND	If the matter were good, my lord, I durst swear it were his; but, in respect of that, I would fain think it were not.	65
GLOUCESTER	It is his.	
EDMUND	It is his hand, my lord; but I hope his heart is not in the contents.	70
GLOUCESTER	Hath he never heretofore sounded you in this business?	
EDMUND	Never, my lord, but I have heard him oft maintain it to be fit, that, sons at perfect age, and fathers declining, the father should be as ward to the son, and the son manage his revenue.	75
GLOUCESTER	O villain, villain! His very opinion in the letter! Abhorred villain! Unnatural, detested, brutish villain! Worse than brutish! Go, sirrah, seek him; I'll apprehend him, abominable villain! Where is he?	80

EDMUND	Udělám chybu, ať vám to dám nebo ne. Obsah toho dopisu, pokud ho dobře chápu, není pěkný.	
GLOSTER	Uvidíme, uvidíme.	
EDMUND	Jak znám bratra, je to buď jen jakési jeho slohové cvičení, nebo zkoušel můj charakter.	45
GLOSTER	<i>(Čte)</i> „Ohledy a úcta ke stáří jsou přežitky, které nám mladým ztrpčují život. Nutí nás čekat na vlastní majetek až do pokročilého věku, kdy už si ho sotva dokážeme užít. Začínám si uvědomovat, že žijeme v područí starců, kteří nám vládnou ne díky svým schopnostem, ale protože to strpíme. Přijď za mnou, abychom si o tom pohovořili. Kdyby bylo v mé moci rozhodovat o bdění či spánku našeho otce, připadla by ti okamžitě celá polovina jeho majetku, což bych ti ze srdce přál, tvůj bratr Edgar.“	50
	Ne! Pikle! – „Kdyby bylo v mé moci rozhodovat o bdění či spánku našeho otce!“ „Polovina jeho majetku!“ Můj syn Edgar! Jak tohle mohl napsat? Že ho něco takového vůbec mohlo napadnout? – Jak ses k tomu dostal? Kdo to přinesl?	55
EDMUND	Nikdo mi to nepřinesl, otče. To je právě to podivné. Našel jsem to na zemi u sebe v pokoji. Někdo mi to tam musel nechat.	60
GLOSTER	Poznáváš to písmo? Psal to tvůj bratr?	
EDMUND	Kdyby byl obsah toho listu jiný, než je, nepochyboval bych o tom, ale takhle mi připadá, že to nemůže být jeho písmo.	65
GLOSTER	Ale je.	
EDMUND	Psal to on, ale jsem si naprosto jistý, že to tak nemyslel.	70
GLOSTER	Už se o něčem takovém s tebou někdy bavil?	
EDMUND	Nikdy. Jen se dost často zmiňoval o tom, že by nebylo marné, kdyby synové, kteří jsou v plné síle, působili jako správci majetku otců, kterým už síly scházejí.	75
GLOSTER	Darebák! Přesně tohle píše v tom dopise! Nestoudný lump! Zvrhlý, zvrácený, surový lotr! Hnus! Jdi za ním a přiveď ho! Nechám ho vsadit do želez, darebáka. Víš vůbec, kde teď je?	80

- EDMUND I do not well know, my lord. If it shall please you to suspend your indignation against my brother till you can derive from him better testimony of his intent, you shall run a certain course; where, if you violently proceed against him, mistaking his purpose, it would make a great gap in your own honour, and shake in pieces the heart of his obedience. I dare pawn down my life for him, that he hath wrote this to feel my affection to your honour, and to no further pretence of danger. 85
- GLOUCESTER Think you so?
- EDMUND If your honour judge it meet, I will place you where you shall hear us confer of this, and by an auricular assurance have your satisfaction; and that without any further delay than this very evening. 90
- GLOUCESTER He cannot be such a monster –
- EDMUND Nor is not, sure.
- GLOUCESTER To his father, that so tenderly and entirely loves him. Heaven and earth! Edmund, seek him out. Wind me into him, I pray you. Frame the business after your own wisdom. I would unstate myself, to be in a due resolution. 100
- EDMUND I will seek him, sir, presently. Convey the business as I shall find means and acquaint you withal.
- GLOUCESTER These late eclipses in the sun and moon portend no good to us. Though the wisdom of nature can reason it thus and thus, yet nature finds itself scourged by the sequent effects: love cools, friendship falls off, brothers divide; in cities, mutinies; in countries, discord; in palaces, treason; and the bond cracked 'twixt son and father. This villain of mine comes under the prediction; there's son against father; the king falls from bias of nature; there's father against child. We have seen the best of our time. Machinations, hollowness, treachery, and all ruinous disorders, follow us disquietly to our graves. Find out this villain, Edmund; it shall lose thee nothing; do it carefully. And the noble and true-hearted Kent banished! His offence, honesty! 'Tis strange. 110 115 120

- EDMUND Nemám zdání, otče. Ale moc vás prosím, potlačte svou zlobu, dokud se přímo od něho nedovíte, co chystá. Pak budete vědět, na čem jste. Kdybyste na něho šel moc tvrdě a ukázalo se, že je to jen nějaký omyl, mohlo by to velice poškodit vaši čest a otrást jeho úctou k vám. Dal bych za něho ruku do ohně, a tak si myslím, že tím dopisem jen zkoušel mou synovskou oddanost a že vůči vám nemá žádné špatné úmysly. 85
- GLOSTER Myslíš?
- EDMUND Jestli vám to bude vhod, najdu vám úkryt, odkud uslyšíte, jak se o té věci bavíme, takže se přesvědčíte na vlastní uši. Můžeme to udělat třeba ještě dneska večer. 95
- GLOSTER Určitě není tak špatný –
- EDMUND Tím jsem si jist.
- GLOSTER – když ví, že ho má jeho otec vroucně a nade všechno rád. Při nebesích nad námi, Edmunde, najdi ho, prosím. Zjistí mi, jak smýšlí. Však ty přijdeš na to, jak to udělat. Všechno, co mám, bych za to dal, abych se dozvěděl pravdu. 100
- EDMUND Jdu ho najít, otče. Splním vaše přání, jak nejlépe to svedu, a pak vám dám vědět. 105
- GLOSTER Ta nedávná zatmění Slunce a Měsíce nevěstí nic dobrého. Věda sice může hledat všelijaké přirozené příčiny, ale proč to má tak hrozný dopad na člověka, to nikdo neví. Láska ochladne, přátelé se rozhádají, bratři si jdou po krku. V městech jsou rozbroje, na venkově rebelie, v palácích vzpoury. Pouta mezi otci a syny se zpřetrhají. Ten darebák můj syn je toho důkazem. Buntuje proti otci. I král se chová proti přírodě, když jako otec zavrhne vlastní dítě. Nejlepší léta už mám za sebou, a proto mě odteď až do hrobu musí provázet jen samé úklady, pokrytectví, zrada a život ztrpčující ústrky. Usvědč toho grázla, Edmunde, a nebudeš litovat. Dokonce i ten vzácný a vznešený Kent byl poslán do vyhnanství! A za co? Za svou poctivost! Zvláštní doba. 110 115 120

	<i>Exit.</i>	
EDMUND	This is the excellent foppery of the world, that, when we are sick in fortune – often the surfeits of our own behaviour – we make guilty of our disasters the sun, the moon, and the stars. As if we were villains by necessity; fools by heavenly compulsion; knaves, thieves, and treachers, by spherical predominance; drunkards, liars, and adulterers, by an enforced obedience of planetary influence; and all that we are evil in, by a divine thrusting on; an admirable evasion of whoremaster man, to lay his goatish disposition to the charge of a star! My father compounded with my mother under the dragon's tail; and my nativity was under Ursa major; so that it follows, I am rough and lecherous. Fut, I should have been that I am, had the maidenliest star in the firmament twinkled on my bastardizing. Edgar.	125 130 135 140
	<i>Enter Edgar.</i>	
	And pat he comes like the catastrophe of the old comedy. My cue is villainous melancholy, with a sigh like Tom o' Bedlam. O, these eclipses do portend these divisions! (<i>Sings</i>) Fa, sol, la, mi.	
EDGAR	How now, brother Edmund! What serious contemplation are you in?	145
EDMUND	I am thinking, brother, of a prediction I read this other day, what should follow these eclipses.	
EDGAR	Do you busy yourself about that?	
EDMUND	I promise you, the effects he writes of succeed unhappily; as of unnaturalness between the child and the parent; death, dearth, dissolutions of ancient amities; divisions in state, menaces and maledictions against king and nobles; needless diffidences, banishment of friends, dissipation of cohorts, nuptial breaches, and I know not what.	150 155
EDGAR	How long have you been a sectary astronomical?	
EDMUND	Come, come; when saw you my father last?	
EDGAR	Why, the night gone by.	
EDMUND	Spake you with him?	160

	<i>Odejde.</i>	
EDMUND	Je vážně strašná pitomost, když lidi, kterým se – většinou vlastní vinou – v životě nedaří, svádějí všechny své trable na Slunce nebo Měsíc nebo hvězdy, jako by člověk mohl být lotrem z povinnosti nebo bláznem z vůle nebes, jako by konstelace hvězd při početí určovala, jestli ze mě bude zloděj, zrádce nebo vrah, a postavení planet při narození mělo vliv na to, jestli budu opilec, lhář nebo cizoložník. Takže veškerá naše špatnost je vlastně boží dopuštění. Každý kurevník má skvělou výmluvu, když za jeho prasáctví může nějaká hvězda! Můj táta si to rozdával s mámou pod ocasem Draka a zrodil jsem se pod Velkou medvědicí, z čehož vyplývá, že jsem hrubián a děvkař. Hm? Blbost. Byl bych, co jsem, i kdyby z nebe na to moje parchantské početí mrkala ta nejnevinnější hvězdička na nebeské báni. Edgar.	125 130 135 140
	<i>Vystoupí Edgar.</i>	
	Přichází v pravou chvíli jako deus ex machina ve staré komedii. Já mám teď v textu zlotřilé hurování a přiblblé božekání. Ojoj, tahle zatmění přinášejí samé neplechý! (<i>Zpívá</i>) Tra la la la.	
EDGAR	Edmunde! Bratře! Nad čím tady tak úporně hloubáš?	145
EDMUND	Přemýšlím, bratře, o prorocích, co jsem tuhle četl, týkajících se těchhle posledních zatmění.	
EDGAR	Ty na to věříš?	
EDMUND	Bohužel se ty chmurné předpovědi už naplňují. Rozhlédni se kolem sebe. Nepřirozené sváry mezi rodiči a dětmi, katastrofy, živelní pohromy, rozkol mezi dávnými přáteli, rozvrat státu, útoky na krále a šlechtu, bezdůvodné osočování, vyhánění přátel ze země, anarchie v armádě, rozpad manželských svazků a podobné věci.	150 155
EDGAR	Netušil jsem, že se zabýváš hvězdopraectvím.	
EDMUND	Jen nemluv. Kdys viděl naposled otce?	
EDGAR	Včera večer.	
EDMUND	Mluvil jsi s ním?	160

EDGAR	Ay, two hours together.	
EDMUND	Parted you in good terms? Found you no displeasure in him by word or countenance?	
EDGAR	None at all.	
EDMUND	Bethink yourself wherein you may have offended him, and at my entreaty forbear his presence till some little time hath qualified the heat of his displeasure; which at this instant so rageth in him, that with the mischief of your person it would scarcely allay.	165 170
EDGAR	Some villain hath done me wrong.	
EDMUND	That's my fear. I pray you, have a continent forbearance till the spied of his rage goes slower; and, as I say, retire with me to my lodging, from whence I will fitly bring you to hear my lord speak. Pray ye, go; there's my key. If you do stir abroad, go armed.	175
EDGAR	Armed, brother!	
EDMUND	Brother, I advise you to the best; go armed. I am no honest man if there be any good meaning towards you. I have told you what I have seen and heard; but faintly, nothing like the image and horror of it. Pray you, away.	180
EDGAR	Shall I hear from you anon?	
EDMUND	I do serve you in this business.	185
	<i>Exit Edgar.</i>	
	A credulous father! And a brother noble, Whose nature is so far from doing harms, That he suspects none, on whose foolish honesty My practices ride easy! I see the business. Let me, if not by birth, have lands by wit. All with me's meet that I can fashion fit.	190
	<i>Exit.</i>	

SCENE 3.
THE DUKE OF ALBANY'S PALACE.

Enter Goneril, and Oswald, her steward.

GONERIL Did my father strike my gentleman for chiding of his fool?

EDGAR	Asi dvě hodiny.	
EDMUND	A rozešli jste se v dobrém? Nezlobil se? Netvářil se naštvaně?	
EDGAR	Vůbec ne.	
EDMUND	Vzpomeň si, čím jsi ho mohl rozzlobit. Radím ti, teď mu radši nechod' na oči, dokud ho ta zuřivost nepřejde. Má totiž na tebe takový vztek, že by ti byl schopen i něco zlého udělat, a stejně by ho to neuklidnilo.	165 170
EDGAR	Nějaký bídák mě u něho pomluvil.	
EDMUND	Přesně toho se obávám. Prosím tě, nelez mu do rány, než ta jeho zlost trochu vyšumí. A víš co? Běž ke mně do pokoje, já tě pak odvedu někam, kde sám uslyšíš, jak otec běsní. Prosím tě, běž! Tady máš klíče. Jo, a kdybys šel ven, nechod' beze zbraně.	175
EDGAR	Proč?	
EDMUND	Radím ti dobře, brácho. Vem si zbraň. Při mé cti, něco ošklivého se tady na tebe chystá. Zatím jsou to jenom řeči a náznaky, ale skutečnost vypadá opravdu dost zle a hrozivě. Prosím tě, jdi už.	180
EDGAR	Přijdeš za mnou?	
EDMUND	Stojím při tobě.	185
	<i>Odejde Edgar.</i>	
	Otec je naivní a bratr čestný. Nemá sklon k hanebnostem, a tak z nich nepodezírá jiné. Což mi dost usnadní práci! A už vím jak na to. Co původ upírá mi, získám lstí. I křivé cesty vedou ke štěstí.	190
	<i>Odejde.</i>	

SCÉNA 3.
V PALÁCI VÉVODY Z ALBANY.

Vystoupí Goneril a Oswald, její sluha.

GONERIL Otec dal facku mému šlechtici za to, že ten nebožák pokáral jeho šaška?

- OSWALD Yes, madam.
- GONERIL By day and night he wrongs me; every hour
He flashes into one gross crime or other, 5
That sets us all at odds. I'll not endure it.
His knights grow riotous, and himself upbraids us
On every trifle. When he returns from hunting,
I will not speak with him; say I am sick.
If you come slack of former services, 10
You shall do well; the fault of it I'll answer.
- OSWALD He's coming, madam; I hear him.
Horns within.
- GONERIL Put on what weary negligence you please,
You and your fellows; I'll have it come to question.
If he distaste it, let him to our sister, 15
Whose mind and mine, I know, in that are one,
Not to be over-ruled. Idle old man,
That still would manage those authorities
That he hath given away! Now, by my life,
Old fools are babes again; and must be used 20
With cheques as flatteries – when they are seen abused.
Remember what I tell you.
- OSWALD Well, madam.
- GONERIL And let his knights have colder looks among you;
What grows of it, no matter; advise your fellows so.
I would breed from hence occasions, and I shall, 25
That I may speak. I'll write straight to my sister,
To hold my very course. Prepare for dinner.
Exeunt.

SCENE 4.**A HALL IN THE SAME.***Enter Kent, disguised.*

- KENT If but as well I other accents borrow,
That can my speech defuse, my good intent
May carry through itself to that full issue
For which I razed my likeness. Now, banished Kent,
If thou canst serve where thou dost stand condemned,
So may it come, thy master, whom thou lovest,
Shall find thee full of labours.

- OSWALD Ano, madam.
- GONERIL Tohle mi dělá naschvál. Uráží nás
a vrší jeden skandál na druhý. 5
Mám toho dost. Ti jeho rytíři
dělají z domu chlív, zatímco on
chce všechno tip top. Až se vrátí z lovu,
nechci s ním mluvit. Řekni mu, že stůňu.
A ty se k němu taky chovej míň 10
uctivě než dřív. Na mou zodpovědnost.
- OSWALD Už přichází. Slyším ho venku.
Za scénou troubení.
- GONERIL Buď neochotný, drzý. Ať i druzí
jsou takoví. A jestli se mu to
nebude líbit, ať si jede k sestře. 15
Ta smýšlí stejně. Taky nechce tančit,
jak on si pískne. Ať si starý pán
nemyslí, že nás bude komandovat,
když se vzdal vlády! Tihle staří blázni
jsou zas jak děti. A když neposlechnou,
musí se na ně po dobrém, či po zlém. 20
Uděláš, jak jsem řekla?
- OSWALD Samozřejmě.
- GONERIL Na jeho rytíře koukejte svrchu,
děj se co děj. Řekni to ostatním.
Jejich vztek dá mi záminku říct od plic 25
to, co si myslím. Sestře napíšu,
ať jedná stejně. Pojdme na večeři.
Odejdou.

SCÉNA 4.**V HALE TAMTÉŽ.***Vystoupí Kent v převleku.*

- KENT Jestli dokážu změnit způsob řeči,
jak proměnil jsem vnější podobu,
mohlo by se mi podařit, co chci.
Kéž, vyhoštěný Kente, přijme tě
do služeb ten, jenž tě z nich propustil. 5
Pána mám rád a zdá se, že mě bude
velice brzy hodně potřebovat.

Horns within.

Enter King Lear, knights, and attendants.

- KING LEAR Let me not stay a jot for dinner; go get it ready.
Exit an Attendant.
How now! What art thou?
- KENT A man, sir. 10
- KING LEAR What dost thou profess? What wouldst thou with us?
- KENT I do profess to be no less than I seem; to serve him truly that will put me in trust; to love him that is honest; to converse with him that is wise, and says little; to fear judgment; to fight when I cannot choose; and to eat no fish. 15
- KING LEAR What art thou?
- KENT A very honest-hearted fellow, and as poor as the king.
- KING LEAR If thou be as poor for a subject as he is for a king, thou art poor enough. What wouldst thou? 20
- KENT Service.
- KING LEAR Who wouldst thou serve?
- KENT You.
- KING LEAR Dost thou know me, fellow?
- KENT No, sir; but you have that in your countenance which I would fain call master. 25
- KING LEAR What's that?
- KENT Authority.
- KING LEAR What services canst thou do?
- KENT I can keep honest counsel, ride, run, mar a curious tale in telling it, and deliver a plain message bluntly. That which ordinary men are fit for, I am qualified in; and the best of me is diligence. 30
- KING LEAR How old art thou?
- KENT Not so young, sir, to love a woman for singing, nor so old to dote on her for any thing. I have years on my back forty eight. 35
- KING LEAR Follow me; thou shalt serve me. If I like thee no worse after dinner, I will not part from thee yet. Dinner, ho, dinner! Where's my knave? My fool? Go you, and call my fool hither. 40
Exit an Attendant.

Za scénou troubení.

Vystoupí král Lear, rytíři a sloužící.

- LEAR Na jídlo nechci čekat ani minutu. Ať sebou hodí!
Odejde Sloužící.
Co ty? Co jsi zač?
- KENT Jsem člověk, pane. 10
- LEAR Čím se živíš? A co chceš?
- KENT Chci se živit prací a věrně sloužit tomu, kdo mě zaměstná, chci milovat toho, kdo si to zaslouží, a mluvit s tím, kdo mluví, jen když má co říct, chci žít v bázni boží a bojovat, když není vyhnutí, a nechci jíst ryby. 15
- LEAR Kdo jsi?
- KENT Poctivý člověk a chudý jako král.
- LEAR Jestli jsi tak chudý poddaný, jako on je chudý král, pak jsi na tom opravdu špatně. Co chceš? 20
- KENT Sloužit.
- LEAR Komu?
- KENT Vám.
- LEAR Ty víš, kdo jsem?
- KENT Nevím, ale máte něco ve tváři, čemu bych rád říkal „pane“. 25
- LEAR A co to je?
- KENT Vznešenost.
- LEAR Co umíš?
- KENT Držet jazyk za zuby, koně u huby, pelášit a prášit, zkazit fór, vyřídít vzkaz bez kudrlinek, prostě to, co jde obyčejným lidem samo od sebe, v tom jsem šampión a nejlepší na mně je moje snaživost. 30
- LEAR Jak jsi starý?
- KENT Ne tak mladý, aby se mi na ženské líbilo jen to, jak hezky zpívá, a zase ne tak starý, abych bral každou. Je mi osmačtyřicet. 35
- LEAR Můžeš ke mně do služby. A jestli se mi po večeři neomrzíš, nějakou dobu si tě nechám. Večeře! No tak! Kde to vážne? Kde je můj šašek? Jděte někdo a zavolejte mi šaška. 40
Odejde Sloužící.

Enter Oswald.
 You, you, sirrah, where's my daughter?
 OSWALD So please you.
Exit.
 KING LEAR What says the fellow there? Call the clotpoll back.
Exit a Knight.
 Where's my fool, ho? I think the world's asleep. 45
Re-enter Knight.
 How now! Where's that mongrel?
 KNIGHT He says, my lord, your daughter is not well.
 KING LEAR Why came not the slave back to me when I called him.
 KNIGHT Sir, he answered me in the roundest manner,
 he would not. 50
 KING LEAR He would not!
 KNIGHT My lord, I know not what the matter is; but, to my
 judgment, your highness is not entertained with that
 ceremonious affection as you were wont; there's
 a great abatement of kindness appears as well in 55
 the general dependants as in the duke himself also
 and your daughter.
 KING LEAR Ha! Sayest thou so?
 KNIGHT I beseech you, pardon me, my lord, if I be mistaken;
 for my duty cannot be silent when I think your 60
 highness wronged.
 KING LEAR Thou but rememberest me of mine own conception.
 I have perceived a most faint neglect of late; which
 I have rather blamed as mine own jealous curiosity
 than as a very pretence and purpose of unkindness. 65
 I will look further into't. But where's my fool?
 I have not seen him this two days.
 KNIGHT Since my young lady's going into France, sir, the
 fool hath much pined away.
 KING LEAR No more of that; I have noted it well. Go you, 70
 and tell my daughter I would speak with her.
Exit an Attendant.
 Go you, call hither my fool.
Exit an Attendant.

Vystoupí Oswald.
 Hej, ty, kde je moje dcera?
 OSWALD Nemám čas.
Odejde.
 LEAR Co si to dovoluje? Zavolej toho lumpa zpátky.
Odejde Rytíř.
 A kde je šašek? Copak už všichni spí? 45
Vrátí se Rytíř.
 Tak co je? Kde je ten chlap?
 RYTÍŘ Vzkazuje, pane, že vaší dceři není dobře.
 LEAR Proč mi to neřekne sám? Chtěl jsem, abys ho zavolal.
 RYTÍŘ Já to udělal, vzácný pane, ale on mě hrubě odbyl,
 a že prý nepůjde. 50
 LEAR Že nepůjde?
 RYTÍŘ Pane, já nevím, co se děje, ale řekl bych,
 že už se tu k vám nechovají s tak uctivou
 laskavostí jako dřív. A ten znatelný 55
 pokles úcty se netýká jen služebnictva,
 ale stejnou měrou i pana vévody
 a vaší dcery.
 LEAR Cože? Co to říkáš?
 RYTÍŘ Žádám velice o prominutí, pokud se pletu, ale je
 mou povinností promluvit, pokud mám pocit, 60
 že se tady k Vašemu Veličenstvu nechovají dobře.
 LEAR Jenom jsi pojmenoval mé vlastní pocity.
 Taky mi poslední dobou přišlo, že mě tu tak
 trochu přehlížejí. Raději jsem to dával za vinu své
 přecitlivělosti a nepřipouštěl si, že by to mohla být 65
 záměrná hrubost, ale teď si na to budu dávat pozor.
 Kde je můj šašek? Neviděl jsem ho už celé dva dny.
 RYTÍŘ Od té doby, co vaše nejmladší odjela do Francie,
 je nějaký přešlý.
 LEAR Nemluv o tom. Já vím. Jděte někdo říct mé dceři, 70
 že si s ní chci promluvit.
Odejde Sloužící.
 A ty mi najdi šaška.
Odejde Sloužící.

Re-enter Oswald.
O, you sir, you, come you hither, sir. Who am I, sir?

OSWALD My lady's father.

KING LEAR 'My lady's father!' My lord's knave. Your whoreson dog! You slave! You cur! 75

OSWALD I am none of these, my lord; I beseech your pardon.

KING LEAR Do you bandy looks with me, you rascal?
Striking him.

OSWALD I'll not be struck, my lord.

KENT Nor tripped neither, you base football player. 80
Tripping up his heels.

KING LEAR I thank thee, fellow; thou servest me, and I'll love thee.

KENT Come, sir, arise, away! I'll teach you differences. Away, away! If you will measure your lubber's length again, tarry. But away! Go to; have you wisdom? So. 85
Pushes Oswald out.

KING LEAR Now, my friendly knave, I thank thee. There's earnest of thy service.
Giving Kent money.
Enter Fool.

FOOL Let me hire him too. Here's my coxcomb.
Offering Kent his cap.

KING LEAR How now, my pretty knave! How dost thou? 90

FOOL Sirrah, you were best take my coxcomb.

KENT Why, fool?

FOOL Why, for taking one's part that's out of favour. Nay, an thou canst not smile as the wind sits, thou'lt catch cold shortly. There, take my coxcomb. 95
Why, this fellow has banished two on's daughters, and did the third a blessing against his will; if thou follow him, thou must needs wear my coxcomb. How now, nuncle! Would I had two coxcombs and two daughters! 100

KING LEAR Why, my boy?

FOOL If I gave them all my living, I'd keep my coxcombs myself. There's mine; beg another of thy daughters.

Vystoupí Oswald.
Vy, pane! Pojdte sem! Víte, kdo jsem?

OSWALD Otec mé paní.

LEAR „Otec mé paní!“ Ty mizero! Ty čubčí synu! 75
Ty darebáku! Ty pse!

OSWALD Nic z toho nejsem, pane. Na shledanou.

LEAR Chceš se mi posmívat, ty grázle?
Udeří ho.

OSWALD Nechci, abyste mě bil, pane.

KENT A co podrazit nohy, to by se ti líbilo, ty hulváte? 80
Podrazí mu nohy.

LEAR Výborně, příteli, dobře mi sloužíš. Koukám, že v tobě najdu zalíbení.

KENT Zvedni se a mazej, než tě naučím, jak se chovat ke králi! Pryč! Zmiz! Jestli se nechceš znovu poroučet k zemi, tak upaluj! Slyšíš? 85
No tak! Měj rozum! No tak!
Vystrká Oswalda ze dveří.

LEAR Děkuju, kamaráde. Díky! Tady máš závdavek za dobrou službu.
Dá Kentovi peníze.
Vystoupí Šašek.

ŠAŠEK Já si ho taky najmu. Pane, vemte to bláznění za mě.
Nabízí Kentovi svou šaškovskou čapku.

LEAR Tak co, ty mamlasi? Jak se vede? 90

ŠAŠEK Dělej za mě šaška.

KENT Proč, blázne?

ŠAŠEK To je teď přece móda dělat ze sebe pitomce. Jestli se budeš točit proti větru, chytneš leda rýmu. Radši se chyt' bláznění. 95
Tenhle chlap vyhnal svoje dvě dcery, a té třetí proti své vůli moc pomohl. Jestli mu chceš sloužit, musíš být blázen jako já. Tak co, strýčku? Škoda že nejsem blázen na druhou a nemám dvě dcery! 100

LEAR Proč, chlapče?

ŠAŠEK Kdybych sám sebe odmocnil jak ty a všecku moc jim dal, byl bych jen cvok. Zato ty jsi pro ně tuplem blázen.

KING LEAR	Take heed, sirrah; the whip.	
FOOL	Truth's a dog must to kennel; he must be whipped out, when the Lady Brach may stand by the fire and stink.	105
KING LEAR	A pestilent gall to me!	
FOOL	Sirrah, I'll teach thee a speech.	
KING LEAR	Do.	110
FOOL	Mark it, nuncle: Have more than thou showest, Speak less than thou knowest, Lend less than thou owest, Ride more than thou goest, Learn more than thou trowest, Set less than thou throwest; Leave thy drink and thy whore, And keep in-a-door, And thou shalt have more Than two tens to a score.	115 120
KENT	This is nothing, fool.	
FOOL	Then 'tis like the breath of an unfeced lawyer; you gave me nothing for't. Can you make no use of nothing, nuncle?	125
KING LEAR	Why, no, boy; nothing can be made out of nothing.	
FOOL	<i>(To Kent)</i> Prithee, tell him, so much the rent of his land comes to. He will not believe a fool.	
KING LEAR	A bitter fool!	
FOOL	Dost thou know the difference, my boy, between a bitter fool and a sweet fool?	130
KING LEAR	No, lad; teach me.	
FOOL	That lord that counselled thee To give away thy land, Come place him here by me, Do thou for him stand. The sweet and bitter fool Will presently appear; The one in motley here, The other found out there.	135 140
KING LEAR	Dost thou call me fool, boy?	

LEAR	Slyšíš, příteli, jak je kousavý?	
ŠAŠEK	Pravda je ostrý rafan a potřebuje náhubek, kdežto čubka Lež se jen válí u krbu a zapáchá.	105
LEAR	Jen do mě řež!	
ŠAŠEK	To ne, ale naučím tě jedno ponaučení.	
LEAR	Povídej.	110
ŠAŠEK	Dávej pozor, strýčku: Ukazuj míň, než co máš, neprozrazuj vše, co znáš, utrat míň, než vyděláš, co komu dáš, nejdřív zvaž, všeho vzácného si važ, a nic předem nepokaž; vzdej se děvek, vzdej se pití, chraň si dobré živobyті, pak ti štěstí pokyne, ale možná taky ne.	115 120
KENT	O čem to je? O ničem?	
ŠAŠEK	Nic jsi mi za to nedal. Copak ti dneska třeba takový právník poradí zadarmo? Co člověk nadělá s ničím, strýčku?	125
LEAR	S ničím nenaděláš nic, chlapče. Z ničeho pojde nic.	
ŠAŠEK	<i>(Ke Kentovi)</i> Prosím tě, zeptej se ho, kolik mu vynášejí jeho polnosti. Šaškovi by nevěřil.	
LEAR	To jsou hloupá slova, blázne!	
ŠAŠEK	Mládenče, zdalipak víš, jaký je rozdíl mezi chytrým bláznem a hloupým bláznem?	130
LEAR	Ne, pouč mě.	
ŠAŠEK	Ten chytrák, co měl nápad se zřeknout království, se směle může rovnat hloupému bláznovi. Když jeden koukne se, dva blázny vidí tady: prvního z profese, druhého od přírody.	135 140
LEAR	Nazýváš mě bláznem, chlapče?	

FOOL	All thy other titles thou hast given away; that thou wast born with.	
KENT	This is not altogether fool, my lord.	
FOOL	No, faith, lords and great men will not let me; if I had a monopoly out, they would have part on't, and ladies too, they will not let me have all fool to myself; they'll be snatching. Give me an egg, nuncle, and I'll give thee two crowns.	145
KING LEAR	What two crowns shall they be?	150
FOOL	Why, after I have cut the egg i' the middle, and eat up the meat, the two crowns of the egg. When thou clovest thy crown i' the middle, and gavest away both parts, thou borest thy ass on thy back o'er the dirt. Thou hadst little wit in thy bald crown, when thou gavest thy golden one away. If I speak like myself in this, let him be whipped that first finds it so.	155
	<i>(Sings)</i> Fools had ne'er less grace in a year; For wise men are grown foppish, They know not how their wits to wear, Their manners are so apish.	160
KING LEAR	When were you wont to be so full of songs, sirrah?	
FOOL	I have used it, nuncle, ever since thou madest thy daughters thy mothers. For when thou gavest them the rod, and put'st down thine own breeches,	165
	<i>(Sings)</i> Then they for sudden joy did weep, And I for sorrow sung, That such a king should play bo-peep, And go the fools among.	170
	Prithce, nuncle, keep a schoolmaster that can teach thy fool to lie. I would fain learn to lie.	
KING LEAR	An you lie, sirrah, we'll have you whipped.	
FOOL	I marvel what kin thou and thy daughters are. They'll have me whipped for speaking true, thou'lt have me whipped for lying; and sometimes I am whipped for holding my peace. I had rather be any kind o' thing than a fool. And yet I would not be thee, nuncle; thou hast pared thy wit o' both sides, and left nothing i' the middle. Here comes one o' the parings.	175 180

ŠAŠEK	Všechny ostatní titulatury jsi už rozfofroval. S touhle jsi přišel na svět.	
KENT	Nemluví zas tak hloupě, pane.	
ŠAŠEK	Nemám monopol na hloupost. Jsou jinačí vysoce postavení páni, ba i dámy, kteří mi toto privilegium nepřejí a fušují mi do řemesla. Dej mi vajíčko, strýčku, a já ti za ně dám dvě koruny.	145
LEAR	Jaké koruny myslíš?	150
ŠAŠEK	Když to vejce rozkrojím na dvě půlky a vyjím vnitřek, tak mi zbudou dvě korunky. Když ty jsi rozpůlil svou korunu a dal obě zlaté půlky pryč, zbyly ti jen dvě holé půlky, kterými můžeš korunovat leda svou natvrđlost. Protože co z tvé holé hlavy sklouzlo zlato, ty sám se můžeš jít už jenom klouzat. Jestli mluvím jako blázen, ať mě zbičuje každý, kdo mi nedá za pravdu.	155
	<i>(Zpívá)</i> Blázni už nejsou žádání, co moudří lidé trojčí, zpočátku je to k zasmání, smutně to ale končí.	160
LEAR	Odkdy si takhle pořád prozpěvuješ?	
ŠAŠEK	Od té doby, strýčku, co jsi udělal ze svých dcerušek svoje maminky. Cos jim dal do ruky rákosku, sundal si kalhoty a dcery...	165
	<i>(Zpívá)</i> ... radostí slzy ronily a já se smutně smál, že na krále boudu ušily a bláznem stal se král.	170
	Prosím tě, strýčku, sežeň učitele, co by naučil šaška lhát. Tak moc bych chtěl umět lhát.	
LEAR	Jestli budeš lhát, dám tě zbičovat.	
ŠAŠEK	Vy jste mi ale rodina. Tvoje dcery mě daly zbičovat za to, že jsem říkal pravdu, ty mě chceš dát zbičovat za lhaní, párkrát mě už zbili i za to, že jsem nic neřekl. Chtěl bych být kýmkoli jiným než šaškem, kromě tebe, strýčku. Tebe oholili z obou stran a uprostřed nenechali nic. Právě přichází jedna tvoje břitvička.	175 180

Enter Goneril.

KING LEAR How now, daughter! What makes that frontlet on?
Methinks you are too much of late i' the frown.

FOOL Thou wast a pretty fellow when thou hadst no need
to care for her frowning; now thou art an O without
a figure. I am better than thou art now; I am 185
a fool, thou art nothing.
(To Goneril)
Yes, forsooth, I will hold my tongue; so your face
bids me, though you say nothing.
Mum, mum,
He that keeps nor crust nor crumb, 190
Weary of all, shall want some.

Pointing to King Lear.
That's a shealed peascod.

GONERIL Not only, sir, this your all-licensed fool,
But other of your insolent retinue
Do hourly carp and quarrel; breaking forth 195
In rank and not-to-be endured riots. Sir,
I had thought, by making this well known unto you,
To have found a safe redress; but now grow fearful,
By what yourself too late have spoke and done.
That you protect this course, and put it on 200
By your allowance; which if you should, the fault
Would not 'scape censure, nor the redresses sleep,
Which, in the tender of a wholesome weal,
Might in their working do you that offence,
Which else were shame, that then necessity 205
Will call discreet proceeding.

FOOL For, you know, nuncle,
The hedge-sparrow fed the cuckoo so long,
That it's had it head bit off by it young.
So, out went the candle, and we were left darkling. 210

KING LEAR Are you our daughter?

GONERIL Come, sir,
I would you would make use of that good wisdom,
Whereof I know you are fraught; and put away
These dispositions, that of late transform you
From what you rightly are. 215

FOOL May not an ass know when the cart draws the horse?

Vystoupí Goneril.

LEAR Ale, dceruško, proč tak krabatíš čelo?
V poslední době se na mě jenom mračíš.

ŠAŠEK Býval jsi někdo, když jsi nehleděl na to, jestli se tvoje
dcera mračí nebo ne, ale teď jsi nula k pohledání.
To já jsem na tom líp, protože jsem blázen, 185
zatímco ty nejsi nic.
(Ke Goneril)
Ano, já vím, už mlčím. Čtu ten rozkaz z vaší tváře,
i když nic neříkáte.
Kuš, kuš!
Kdo nemyslí na zadní kolečka, 190
šťastného stáří se nedočká.

Ukazuje na krále Leara.
Koukněte na toho stařečka.

GONERIL Otče, nejen ten drzý šašek, ale
celý váš rozjívený doprovod
mi obrací dům vzhůru nohama. 195
Ty věčné hádky, křik a rozbroje
už nelze vystát. Řekla jsem vám to
a doufala, že zakročíte. Ale
vy nic, takže mám velké obavy,
že vás to těší, že snad dokonce 200
je k tomu ponoukáte. Pokud ano,
chci bezodkladně v zájmu pořádku
to zarazit a zjednat nápravu.
Jen nezbytnost mě nutí ke krokům,
jež se vás možná dotknou, ale které 205
jsou vzhledem k okolnostem velmi mírné.

ŠAŠEK To se ví, strýčku.
Tak dlouho nosil kukaččátku stravu,
až ptáček vyrost a ukous mu hlavu.
Kolo se nám polámalo, udělalo bác. 210

LEAR Jsi moje dcera?

GONERIL Prosím vás, otče!
Zkuste se na to dívat rozumně.
Vím, že to dokážete. Přestaňte
už s těmi výstřelky a vrtochy,
které vám ale vůbec nesluší. 215

ŠAŠEK I osel pozná, kdy kára táhne koně!

Whoop, Jug! I love thee.

KING LEAR Doth any here know me? This is not Lear.
Doth Lear walk thus? Speak thus? Where are his eyes?
Either his notion weakens, his discernings 220
Are lethargied – Ha! Waking? 'Tis not so.
Who is it that can tell me who I am?

FOOL Lear's shadow.

KING LEAR I would learn that; for, by the marks of sovereignty,
knowledge, and reason, I should be false persuaded 225
I had daughters.

FOOL Which they will make an obedient father.

KING LEAR Your name, fair gentlewoman?

GONERIL This admiration, sir, is much o' the savour
Of other your new pranks. I do beseech you 230
To understand my purposes aright.
As you are old and reverend, you should be wise.
Here do you keep a hundred knights and squires;
Men so disordered, so deboshed and bold,
That this our court, infected with their manners, 235
Shows like a riotous inn; epicurism and lust
Make it more like a tavern or a brothel
Than a graced palace. The shame itself doth speak
For instant remedy. Be then desired
By her, that else will take the thing she begs, 240
A little to disquantity your train;
And the remainder, that shall still depend,
To be such men as may besort your age,
And know themselves and you.

KING LEAR Darkness and devils!
Saddle my horses; call my train together. 245
Degenerate bastard! I'll not trouble thee.
Yet have I left a daughter.

GONERIL You strike my people; and your disordered rabble
Make servants of their betters.
Enter Albany.

KING LEAR Woe, that too late repents –
(*To Albany*) O, sir, are you come? 250
Is it your will? Speak, sir. Prepare my horses.
Ingratitude, thou marble-hearted fiend,
More hideous when thou show'st thee in a child
Than the sea-monster!

Ty jsi panenka k zulíbání.

LEAR Znáte mě někdo? Já už nejsem Lear?
Můj krok, má řeč, mé oči nejsou mé?
Ztratil jsem rozum? Nebo přestaly 220
mi sloužit smysly? Spím, anebo bdím?
Kdo z vás mi poví, co jsem vlastně zač?

ŠAŠEK Learův stín.

LEAR To by mě zajímalo. Vypadám jak Lear, myslím
jak Lear, mám své vzpomínky. To všechno ve mně 225
vyvolává falešnou domněnku, že jsem měl dcery.

ŠAŠEK A ty naučily tatínka poslouchat.

LEAR Prosím vás, madam, jak se jmenujete?

GONERIL Ke všemu mi tu ještě začnete
hrát tuhle komedii. Prosím vás, 230
soustředte se a vyslechněte mě.
Jste starý, vážený, buďte i moudrý.
Těch sto rytířů z vaší družiny
jsou samí hrubci, rváči, opilci,
tak sprostí, chlípni, nevychovaní, 235
že kvůli nim můj spořádaný dům
se proměnil v zájezdní hospodu
anebo bordel. Dál už tuhle hanbu
nehodlám snášet. Proto prosím vás
o to, co jinak udělám i bez vás, 240
abyste část svých lidí propustil
a ponechal si pouze sloužící,
kteří budou brát ohled na váš věk
a vaše postavení.

LEAR Zatraceně!
Sedlejte koně! Všichni odjíždíme!
Ty kreaturo! Od tebe nic nechci.
Já naštěstí mám ještě jednu dceru.

GONERIL Zbil jste mé věrné a ta vaše smečka
si od lepších než oni nechá sloužit.
Vystoupí Albany.

LEAR Je pozdě litovat!
(*K Albanymu*) Á, pán je tady? 250
Tohle je vaše práce? Mluvte! Koně!
Nevděk, ten netvor, jenž má srdce z žuly,
je strašnější v podobě dítěte
než mořské obludy!

ALBANY	Pray, sir, be patient.	
KING LEAR	<i>(Ke Goneril)</i> Detested kite! Thou liest. My train are men of choice and rarest parts, That all particulars of duty know, And in the most exact regard support The worships of their name. O most small fault, How ugly didst thou in Cordelia show! That, like an engine, wrenched my frame of nature From the fixed place; drew from heart all love, And added to the gall. O Lear, Lear, Lear! Beat at this gate, that let thy folly in, <i>(Striking his head)</i> And thy dear judgment out! Go, go, my people.	255 260 265
ALBANY	My lord, I am guiltless, as I am ignorant Of what hath moved you.	
KING LEAR	It may be so, my lord. Hear, nature, hear; dear goddess, hear! Suspend thy purpose, if thou didst intend To make this creature fruitful! Into her womb convey sterility! Dry up in her the organs of increase; And from her derogate body never spring A babe to honour her! If she must teem, Create her child of spleen; that it may live, And be a thwart disnatured torment to her! Let it stamp wrinkles in her brow of youth; With cadent tears fret channels in her cheeks; Turn all her mother's pains and benefits To laughter and contempt; that she may feel How sharper than a serpent's tooth it is To have a thankless child! Away, away! <i>Exit.</i>	270 275 280
ALBANY	Now, gods that we adore, whereof comes this?	
GONERIL	Never afflict yourself to know the cause; But let his disposition have that scope That dotage gives it. <i>Enter King Lear.</i>	285
KING LEAR	What, fifty of my followers at a clap! Within a fortnight!	
ALBANY	What's the matter, sir?	
KING LEAR	I'll tell thee.	

ALBANY	Klid, pane, prosím.	
LEAR	<i>(Ke Goneril)</i> Ty mrcho, lžeš! Má družina jsou vzácní pánové, dbalí svých povinností, kteří nikdy neudělali hanbu svému jménu a dobré pověsti. Jak nicotné se zdá teď provinění Cordelie, které mě zasáhlo jak blesk a strhlo z vytčené dráhy; pro které jsem lásku zahltit žlučí. Leare, Leare, Leare! Tluč na vrata, jimiž jsi vpustil hloupost <i>(Bije se do hlavy)</i> a vyhnal rozum! Moji věrní, pojďme!	255 260 265
ALBANY	Mně vinu nekladte, já netuším, co vás tak rozrušilo.	
LEAR	To je možné. Přírodo, vyslyš moji modlitbu! Jestli jsi někdy měla v úmyslu požehnat tuhle hanebnici děckem, zadrž a sešli na ni neplodnost! Ať její lůno vyschne, aby nikdy jí z jalového těla nevzešel plod hodný cti! A kdyby měla dítě, ať je to spratek za trest, pro ostudu, který ji bude mučit, sužovat! Ať trápení jí zvrásní mladé čelo a proudy slz jí zryjí obličej. Za svoji péči mateřskou ať má výsměch a pohrdání. Potom pozná, že zmije neuštkne tě bolestněji než nevděk dítěte! Jdeme! Jdem pryč! <i>Odejde.</i>	270 275 280
ALBANY	Bohové, proč tak mluví? Co se stalo?	
GONERIL	Nepátrej po tom, je to zbytečné. Je senilní, a proto se tak chová, nic víc v tom není. <i>Vystoupí král Lear.</i>	285
LEAR	Padesát lidí z doprovodu? Naráz? Jen do dvou týdnů?	
ALBANY	Co se stalo, pane?	
LEAR	Já ti to povím.	

Let me still take away the harms I fear,
Not fear still to be taken. I know his heart.
What he hath uttered I have writ my sister 325
If she sustain him and his hundred knights
When I have showed the unfitness –

Enter Oswald.

How now, Oswald!

What, have you writ that letter to my sister?

OSWALD Yes, madam.
GONERIL Take you some company, and away to horse. 330
Inform her full of my particular fear;
And thereto add such reasons of your own
As may compact it more. Get you gone;
And hasten your return.

Exit Oswald.

(*To Albany*) No, no, my lord,
This milky gentleness and course of yours 335
Though I condemn not, yet, under pardon,
You are much more attasked for want of wisdom
Than praised for harmful mildness.

ALBANY How far your eyes may pierce I can not tell,
Striving to better, oft we mar what's well. 340

GONERIL Nay, then –

ALBANY Well, well; the event.

Exeunt.

SCENE 5.

COURT BEFORE THE SAME.

Enter King Lear, Kent, and Fool.

KING LEAR Go you before to Cornwall with these letters. Acquaint
my daughter no further with any thing you know
than comes from her demand out of the letter. If your
diligence be not speedy, I shall be there afore you.

KENT I will not sleep, my lord, till I have delivered 5
your letter.

Exit.

Je lepší nebezpečí předejít
než pozdě honit bycha. Otce znám. 325
Sestra se o všem dozví v dopise.
Jestli ho přijme i s tou stovkou chlapů,
až dočte se, jak je to –

Vystoupí Oswald.

Oswalde!

Napsal jsi už ten dopis pro mou sestru?

OSWALD Ano, madam.
GONERIL Vem si pár lidí a hned vyrazte. 330
Vylíč jí všechny moje obavy
a můžeš to i trochu přibarvit,
aby to zabralo. No, tak už jděte
a vraťte se co nejdřív.

Odejde Oswald.

(*K Albanyemu*) Ne, můj drahý,
tvou laskavost a mírné způsoby 335
neodsuzuji, ale, s prominutím,
s takovou budeš lidem spíše pro smích,
než aby chválili tě za vládčnost.

ALBANY Nevím, kam až tvá prozíravost sahá.
Jen ať neskončí zle tvá dobrá snaha! 340

GONERIL Ale ne –

ALBANY Počkáme a uvidíme.

Odejdou.

SCÉNA 5.

NA NÁDVOŘÍ PALÁCE.

Vystoupí král Lear, Kent a Šašek.

LEAR Jeď napřed do Cornwallu a předej dceři tenhle
dopis. Neříkej jí nic o tom, co se tu stalo, dokud
se na to sama nezeptá. Jestli si nepospíšíš, dorazím
tam dřív než ty.

KENT Ani oka nezamhouřím, pane, dokud váš dopis 5
nedoručím.

Odejde.

FOOL	If a man's brains were in's heels, were't not in danger of kibes?	
KING LEAR	Ay, boy.	
FOOL	Then, I prithee, be merry; thy wit shall ne'er go slip-shod.	10
KING LEAR	Ha, ha, ha!	
FOOL	Shalt see thy other daughter will use thee kindly; for though she's as like this as a crab's like an apple, yet I can tell what I can tell..	15
KING LEAR	Why, what canst thou tell, my boy?	
FOOL	She will taste as like this as a crab does to a crab. Thou canst tell why one's nose stands i' the middle on's face?	
KING LEAR	No.	20
FOOL	Why, to keep one's eyes of either side's nose; that what a man cannot smell out, he may spy into.	
KING LEAR	I did her wrong –	
FOOL	Canst tell how an oyster makes his shell?	
KING LEAR	No.	25
FOOL	Nor I neither; but I can tell why a snail has a house.	
KING LEAR	Why?	
FOOL	Why, to put his head in; not to give it away to his daughters, and leave his horns without a case.	
KING LEAR	I will forget my nature. So kind a father! Be my horses ready?	30
FOOL	Thy asses are gone about 'em. The reason why the seven stars are no more than seven is a pretty reason.	
KING LEAR	Because they are not eight?	
FOOL	Yes, indeed. Thou wouldst make a good fool.	35
KING LEAR	To take 't again perforce! Monster ingratitude!	
FOOL	If thou wert my fool, nuncle, I'd have thee beaten for being old before thy time.	
KING LEAR	How's that?	
FOOL	Thou shouldst not have been old till thou hadst been wise.	40
KING LEAR	O, let me not be mad, not mad, sweet heaven Keep me in temper. I would not be mad!	

ŠAŠEK	Kdyby měl člověk rozum v patě, asi by si ho brzo ošoupal, že jo?	
LEAR	To jistě.	
ŠAŠEK	Pak sláva! Ty se nemusíš bát, že bys pajdal na jednu nohu.	10
LEAR	Ha, ha, ha!	
ŠAŠEK	Řek bych, že ta druhá dcera bude stejná. Je sice jedna lepší než druhá, ale já vím svoje.	15
LEAR	A co víš?	
ŠAŠEK	Že když je jedna lepší než druhá, pak obě stojí za starou belu. Jestlipak víš, proč máš nos mezi očima?	
LEAR	Nevím.	20
ŠAŠEK	Přece proto, abys viděl, kdo je smrad, když to nepoznáš po čuchu.	
LEAR	Ublížil jsem jí –	
ŠAŠEK	Víš, jak si dělá ústřice lasturu?	
LEAR	Ne.	25
ŠAŠEK	Já taky ne. Ale povím ti, proč má šnek domeček.	
LEAR	Proč?	
ŠAŠEK	Aby měl kde hlavu složit. Šnečku, šnečku, zastrč růžky, domečku vzdal ses pro dcerušky.	
LEAR	Odteď už nebudu ten hodný ňouma otec! Jsou koně přichystaní?	30
ŠAŠEK	Tví oslové už je osedlali. Důvod, proč je v sedmihvězdí sedm hvězd, je snad zřejmý, ne?	
LEAR	Protože jich není osm?	
ŠAŠEK	Správně. Byl bys dobrý šašek.	35
LEAR	Vzít jim to silou všechno zpátky! Takový nevďěk!	
ŠAŠEK	Ale kdybys byl můj šašek, strýčku, dal bych tě zmrskat za to, žes předčasně zestárl.	
LEAR	Jakpak to?	
ŠAŠEK	Měl jsi nejdřív zmoudřet a až potom zestárnout.	40
LEAR	Já nesmím zešílet, nesmím se zbláznit. Nebesa, prosím, ať se nezblázním!	

Enter Gentleman.

How now! Are the horses ready?

GENTLEMAN Ready, my lord. 45

KING LEAR Come, boy.

FOOL She that's a maid now, and laughs at my departure,
Shall not be a maid long, unless things be cut shorter.

Exeunt.

Vystoupí Šlechtic.

Jsou koně připraveni?

ŠLECHTIC Ano, pane. 45

LEAR Pojdme.

ŠAŠEK Panna, již zdá se, že tu o nic nejde,
ta o to přijde dřív, než jí to dojde.

Odejdou.

ACT II.

SCENE 1.

A COURT WITHIN GLOUCESTER'S CASTLE.

Enter Edmund, and Curan meets him.

EDMUND Save thee, Curan.

CURAN And you, sir. I have been with your father, and given him notice that the Duke of Cornwall and Regan his duchess will be here with him this night.

EDMUND How comes that? 5

CURAN Nay, I know not. You have heard of the news abroad; I mean the whispered ones, for they are yet but ear-kissing arguments?

EDMUND Not I pray you, what are they?

CURAN Have you heard of no likely wars toward, 'twixt the Dukes of Cornwall and Albany? 10

EDMUND Not a word.

CURAN You may do, then, in time. Fare you well, sir.

Exit.

EDMUND The duke be here tonight? The better! Best! This weaves itself perforce into my business. 15
My father hath set guard to take my brother;
And I have one thing, of a queasy question,
Which I must act. Briefness and fortune, work!
Brother, a word; descend. Brother, I say!

Enter Edgar.

My father watches. O sir, fly this place; 20
Intelligence is given where you are hid;
You have now the good advantage of the night.
Have you not spoken 'gainst the Duke of Cornwall?
He's coming hither. Now, i' the night, i' the haste,
And Regan with him. Have you nothing said 25
Upon his party 'gainst the Duke of Albany?
Advise yourself.

JEDNÁNÍ II.

SCÉNA 1.

NA NÁDVOŘÍ GLOSTROVA HRADU.

Vystoupí Edmund z jedné a Curan z druhé strany.

EDMUND Zdravím tě, Curane.

CURAN I já vás, pane. Právě jsem vyřídil vašemu otci, že pan vévoda z Cornwallu a jeho paní Regan k vám jedou na noc.

EDMUND A proč? 5

CURAN Nevím. Ale víte, co se povídá? Chci říct, co se šeptá, protože ty zprávy zatím jen ševelí od ucha k uchu?

EDMUND Ne. O co jde?

CURAN Neslyšel jste o tom, že se mezi vévody z Cornwallu a z Albany schyluje k válce? 10

EDMUND Ani slovo.

CURAN Však ono se to k vám donese. Tak zatím, pane. *Odejde.*

EDMUND Vévoda u nás na noc? Dobré! Skvělé! 15
Přijíždí jako na zavalanou.
Otec dal příkaz, aby bratra zatkli.
Takže teď musím dotáhnout tu věc
k hořkému konci. Osude, stůj při mně!
Bratře, pojd' dolů! Musím s tebou mluvit.

Vystoupí Edgar.

Otec jde po tobě. Zmiz! Musíš pryč. 20
Nějak se doslechl, že se tu skrýváš.
Máš výhodu, že už je tma. Čím jsi
tak rozhněval vévodu z Cornwallu?
Jede k nám. Spěšně. Takhle pozdě v noci.
A Regan s ním. Co špatného jsi o něm 25
povídal vévodovi z Albany?
Vzpomeň si.

EDGAR	I am sure on't, not a word.	
EDMUND	I hear my father coming. Pardon me. In cunning I must draw my sword upon you Draw; seem to defend yourself; now quit you well. 30 – Yield. Come before my father. – Light, ho, here! – Fly, brother. – Torches, torches! – So, farewell. <i>Exit Edgar.</i> Some blood drawn on me would beget opinion Of my more fierce endeavour. (<i>Wounds his arm</i>) I have seen drunkards Do more than this in sport. – Father, father! 35 Stop, stop! No help? <i>Enter Gloucester, and servants with torches.</i>	
GLOUCESTER	Now, Edmund, where's the villain?	
EDMUND	Here stood he in the dark, his sharp sword out, Mumbling of wicked charms, conjuring the moon To stand auspicious mistress –	
GLOUCESTER	But where is he?	
EDMUND	Look, sir, I bleed.	
GLOUCESTER	Where is the villain, Edmund? 40	
EDMUND	Fled this way, sir. When by no means he could –	
GLOUCESTER	Pursue him, ho! Go after. <i>Exeunt some servants.</i> By no means what?	
EDMUND	Persuade me to the murder of your lordship; But that I told him, the revenging gods 'Gainst parricides did all their thunders bend; 45 Spoke, with how manifold and strong a bond The child was bound to the father; sir, in fine, Seeing how loathly opposite I stood To his unnatural purpose, in fell motion, With his prepared sword, he charges home 50 My unprovided body, lanced mine arm. But when he saw my best alarumed spirits, Bold in the quarrel's right, roused to the encounter, Or whether gasted by the noise I made, Full suddenly he fled.	
GLOUCESTER	Let him fly far. 55 Not in this land shall he remain uncaught; And found – dispatch. The noble duke my master,	

EDGAR	Ani slovo. Přisahám.	
EDMUND	Už slyším otce. Promiň, ale musím naoko na tebe vytáhnout meč. Tas! Dělej, že se bráníš! Teď už běž! 30 – Vzdej se! Pojď k otci! – Světla sem! Hej! Haló! – Utíkej, brácho! – Světla! – Na shledanou. <i>Odejde Edgar.</i> Pár kapek krve všechny přesvědčí o velké bitce. (<i>Zraní se na paži</i>) Opilci se často z plezíru pořežou i víc. – Hej, otče! Stát! Pomoc! 35 <i>Vystoupí Gloster a sloužící s pochodněmi.</i>	
GLOSTER	Edmunde, kde je ten lump?	
EDMUND	Vyskočil tady ze tmy na mne s mečem. A vzýval měsíc a zlá kouzla noci jak čaroděj.	
GLOSTER	Kam šel a kde je teď?	
EDMUND	Krvácím, otče.	
GLOSTER	Edmunde, kde je? 40	
EDMUND	Utekl tudy, když mě nepřiměl –	
GLOSTER	Za ním! Tak jděte! <i>Odejde několik sloužících.</i> Nepřiměl tě k čemu?	
EDMUND	K tomu vás zabít, otče. Říkal jsem mu, že pomstychtiví bozi metají své blesky nejvíc proti otcovrahům. 45 Mluvil jsem o citech, jež svazují jak pouta otce se synem, a on když viděl, jaký odpor ve mně vzbudil svým hnusným návrhem, se na mě vrh s taseným mečem, což jsem nečekal, 50 takže mi probod nechráněnou paži. Když ale zpozoroval, jak se vzímám k oprávněnému odporu, a zaslech můj výkřik, velice se polekal a utekl.	
GLOSTER	Ať utíká, kam chce. 55 Zde u nás neuteče daleko a dostanem ho. Vzácný vévoda,	

	My worthy arch and patron, comes tonight. By his authority I will proclaim it, That he which finds him shall deserve our thanks, Bringing the murderous coward to the stake; He that conceals him, death.	60
EDMUND	When I dissuaded him from his intent, And found him pight to do it, with curst speech I threatened to discover him. He replied: 'Thou unpossessing bastard! Dost thou think, If I would stand against thee, would the reposal Of any trust, virtue, or worth in thee Make thy words faithed? No. What I should deny – As this I would. Ay, though thou didst produce My very character – I'd turn it all To thy suggestion, plot, and damned practice. And thou must make a dullard of the world, If they not thought the profits of my death Were very pregnant and potential spurs To make thee seek it.'	65 70 75
GLOUCESTER	Strong and fastened villain Would he deny his letter? I never got him. <i>Tucket within.</i> Hark, the duke's trumpets! I know not why he comes. All ports I'll bar; the villain shall not 'scape; The duke must grant me that. Besides, his picture I will send far and near, that all the kingdom May have the due note of him; and of my land, Loyal and natural boy, I'll work the means To make thee capable. <i>Enter Cornwall, Regan, and attendants.</i>	80
CORNWALL	How now, my noble friend! Since I came hither, Which I can call but now, I have heard strange news.	85
REGAN	If it be true, all vengeance comes too short Which can pursue the offender. How dost, my lord?	
GLOUCESTER	O, madam, my old heart is cracked, it's cracked!	
REGAN	What, did my father's godson seek your life? He whom my father named? Your Edgar?	90
GLOUCESTER	O, lady, lady, shame would have it hid!	
REGAN	Was he not companion with the riotous knights That tend upon my father?	

	můj ochránce a patron, jede k nám. Dám z jeho pověření vyhlásit, že každému, kdo toho vraha chytne, náleží dík a odměna a každý, kdo by ho snad chtěl krýt, je synem smrti.	60
EDMUND	Když jsem ho přesvědčoval, aby se vzdal svého záměru, a hrozil mu, že všechno na něj řeknu, spustil na mě: ,,Prašivý parchante, copak si myslíš, že někdo bude důvěřovat tobě, tvé cti a poctivosti, když mé slovo bude stát proti tvému? Ne! Vše popřu. I kdybys jako důkaz předložil můj vlastnoruční dopis. Řeknu, že je to tvoje lest, tvůj podvrh, tvoje práce. Vždyť pouze hlupák by si nespočítal, že když mě zničíš, pomůžeš sám sobě, a proto jediné, oč usiluješ, je moje smrt.“	65 70 75
GLOSTER	Chce zapřít vlastní dopis? Prohnaný grázl! Že jsem ho kdy měl! <i>Za scénou fanfára.</i> Vévoda! Netuším, proč přijíždí. Přistavy dáme zavřít. Neuteče. Vévoda mi to dovolí. A všude rozešlem jeho obraz, aby ho zde v zemi každý poznal. Za tvou věrnost a oddanost tě, chlapče, odměním. Zařídím, abys po mně dědil ty. <i>Vystoupí Cornwall, Regan a sloužící.</i>	80
CORNWALL	Příteli, co se děje? Ledva přijdu, hrou se na mě prapodivné zvěsti.	85
REGAN	Je-li to pravda, pak ten darebák zaslouží nejpřísnější trest. Tak co je?	
GLOSTER	Ach, vzácná paní, srdce mi to láme!	
REGAN	Kmotřenec mého otce vás chtěl zabít? Ten, jemuž otec dal své jméno? Edgar?	90
GLOSTER	Kéž bych se mohl hanbou propadnout!	
REGAN	Nepatří on k té bandě výtržníků z otcovy družiny?	

GLOUCESTER	I know not, madam. 'Tis too bad, too bad.	95
EDMUND	Yes, madam, he was of that consort.	
REGAN	No marvel, then, though he were ill affected. 'Tis they have put him on the old man's death, To have the expense and waste of his revenues. I have this present evening from my sister	100
	Been well informed of them; and with such cautions, That if they come to sojourn at my house, I'll not be there.	
CORNWALL	Nor I, assure thee, Regan. Edmund, I hear that you have shown your father A child-like office.	
EDMUND	'Twas my duty, sir.	105
GLOUCESTER	He did bewray his practice; and received This hurt you see, striving to apprehend him.	
CORNWALL	Is he pursued?	
GLOUCESTER	Ay, my good lord.	
CORNWALL	If he be taken, he shall never more Be feared of doing harm. Make your own purpose, How in my strength you please. For you, Edmund, Whose virtue and obedience doth this instant So much commend itself, you shall be ours. Natures of such deep trust we shall much need; You we first seize on.	110
EDMUND	I shall serve you, sir, Truly, however else.	115
GLOUCESTER	For him I thank your grace.	
CORNWALL	You know not why we came to visit you –	
REGAN	Thus out of season, threading dark-eyed night. Occasions, noble Gloucester, of some prize, Wherein we must have use of your advice.	120
	Our father he hath writ, so hath our sister, Of differences, which I least thought it fit To answer from our home; the several messengers From hence attend dispatch. Our good old friend, Lay comforts to your bosom; and bestow	125
	Your needful counsel to our business, Which craves the instant use.	
GLOUCESTER	I serve you, madam. Your graces are right welcome.	
	<i>Exeunt.</i>	

GLOSTER	To nevím, madam. Je to zlé, moc zlé.	95
EDMUND	Myslím, že skutečně k nim patří, madam.	
REGAN	Pak není divu, že je takový. Navedli ho, aby vás zavraždil a oni mohli získat vaše jmění. Sestra mi dneska večer napsala	100
	o nich dost věcí, hodně varovných. A jestli ke mně v noci přijedou, nebudu tam.	
CORNWALL	Ani já, drahá Regan. Edmunde, prý jste se dnes zachoval jak správný syn.	
EDMUND	Je to má povinnost.	105
GLOSTER	Odhallil spády toho darebáka. Když ho chtěl zadržet, Edgar ho zranil.	
CORNWALL	Pronásledují ho?	
GLOSTER	Jistě, Milosti.	
CORNWALL	Jestli ho chytanou, jisté je, že už nikomu neublíží. Vemte si	110
	z mých lidí, kolik chcete. Edmunde, že jste se ukázal v tak dobrém světle, beru vás do služby. Muže jak vy, kterým lze důvěřovat, potřebuji jak sůl.	
EDMUND	Budu vám sloužit, Milosti, věrně a oddaně.	115
GLOSTER	Děkuji za něj.	
CORNWALL	Možná jste překvapení, že jsme přišli –	
REGAN	– v tak nečekanou dobu. Pozdě v noci. Stala se, drahý Glostre, jistá věc, o níž se chceme s vámi poradit.	120
	Otec nám psal, a naše sestra rovněž, o jistých sporech, které nelze řešit z našeho domu. Chceme zůstat zde a vyřídít to odtud. Příteli, své stesky odložte a laskavě přejte sluch naší záležitosti, s níž nelze čekat.	125
GLOSTER	Jsem vám k službám, madam. Vítejte v našem domě, oba dva. <i>Odejdou.</i>	

SCENE 2.
BEFORE GLOUCESTER'S CASTLE.

Enter Kent and Oswald, severally.

- OSWALD Good dawning to thee, friend. Art of this house?
 KENT Ay.
 OSWALD Where may we set our horses?
 KENT I' the mire.
 OSWALD Prithee, if thou lovest me, tell me. 5
 KENT I love thee not.
 OSWALD Why, then, I care not for thee.
 KENT If I had thee in Lipsbury pinfold, I would make thee care for me.
 OSWALD Why dost thou use me thus? I know thee not. 10
 KENT Fellow, I know thee.
 OSWALD What dost thou know me for?
 KENT A knave; a rascal; an eater of broken meats; a base, proud, shallow, beggarly, three-suited, hundred-pound, filthy, worsted-stocking knave; a lily-livered, action-taking knave, a whoreson, glass-gazing, super-serviceable finical rogue; one-trunk-inheriting slave; one that wouldst be a bawd in way of good service, and art nothing but the composition of a knave, beggar, coward, pandar, 20 and the son and heir of a mongrel bitch. One whom I will beat into clamorous whining, if thou deniest the least syllable of thy addition.
 OSWALD Why, what a monstrous fellow art thou, thus to rail on one that is neither known of thee nor knows thee!
 KENT What a brazen-faced varlet art thou, to deny thou knowest me! Is it two days ago since I tripped up thy heels, and beat thee before the king? Draw, you rogue. For, though it be night, yet the moon shines; I'll make a sop o' the moonshine of you. 30
Drawing his sword.
 Draw, you whoreson cullionly barber-monger, draw.
 OSWALD Away! I have nothing to do with thee.
 KENT Draw, you rascal. You come with letters against the king; and take Vanity the puppet's part against the

SCÉNA 2.
PŘED GLOSTROVÝM HRADEM.

Vystoupí Kent z jedné a Oswald z druhé strany.

- OSWALD Přeji dobré jitro, příteli. Jsi odtud?
 KENT Jo.
 OSWALD Kde můžeme nechat koně?
 KENT Na hnoji.
 OSWALD Buď tak hodný a pověz mi. 5
 KENT Nebudu na tebe hodný.
 OSWALD Tak mi vlez na záda.
 KENT To bych rád, ale ještě radši bych ti záda zmaloval karabáčem.
 OSWALD Co jsi na mě takový? Já tě neznám. 10
 KENT Ale já tebe znám.
 OSWALD Ty víš, kdo jsem?
 KENT Grázl, hulvát, panský poskok a patolízal, slizký, nízký, nafoukaný ubožák, srab, 15 co se vytahuje, ale nemá čím, zkurvysyn, co si vyskakuje na jiné, ale žádnému nesahá po kotníky, drzoun, prevít, frajírek a fouňa, pokrytecká pijavice, slouha, co si plete poslušnost s prasáctvím, sprosták, prašivý kříženec čubčí krysy se smradlavým pinčem, zmetek, pazdrát, kterého 20 seřežu do kulata, až bude kvičet, jestli popře jedinou slabiku z titulů, kterými jsem ho poctil.
 OSWALD Co tě to popadlo, chlape, že se tak zuřivě navážíš do člověka, kterého jsi v životě neviděl? 25
 KENT Nedělej, že mě neznáš, ty držko plechová! Nejsou to ani dva dny, co jsem s tebou praštil o zem a namlátil ti před králem. Jsem to já, nebo ne? Je sice noc, ale měsíc svítí, a tobě se taky rozsvítí, až tě majznu přes kebuli. 30
Tasí meč.
 Tas, ty tasemnice, než ti oholím frizúru. Tas!
 OSWALD Jdi pryč! S tebou se nebavím.
 KENT Tas, lumpe. Donesl jsi psaní od své paní, ve kterém ta figurka, co si hraje na dámu, chce dát

	Royalty of her father. Draw, you rogue, or I'll so carbonado your shanks. Draw, you rascal; come your ways.	35
OSWALD	Help, ho! Murder! Help!	
KENT	Strike, you slave; stand, rogue, stand; you neat slave, strike. <i>(Beating him)</i>	40
OSWALD	Help, ho! Murder! Murder! <i>Enter Edmund, with his rapier drawn.</i>	
EDMUND	How now! What's the matter? Part!	
KENT	With you, goodman boy, an you please. Come, I'll flesh ye; come on, young master. <i>Enter Cornwall, Regan, Gloucester, and servants.</i>	
GLOUCESTER	Weapons! Arms! What 's the matter here?	45
CORNWALL	Keep peace, upon your lives. He dies that strikes again. What is the matter?	
REGAN	The messengers from our sister and the king.	
CORNWALL	What is your difference? Speak.	
OSWALD	I am scarce in breath, my lord.	50
KENT	No marvel, you have so bestirred your valour. You cowardly rascal, nature disclaims in thee. A tailor made thee.	
CORNWALL	Thou art a strange fellow. A tailor make a man?	
KENT	Ay, a tailor, sir. A stone-cutter or painter could not have made him so ill, though he had been but two hours at the trade.	55
CORNWALL	Speak yet, how grew your quarrel?	
OSWALD	This ancient ruffian, sir, whose life I have spared at suit of his gray beard –	60
KENT	Thou whoreson zed! Thou unnecessary letter! My lord, if you will give me leave, I will tread this unbolted villain into mortar, and daub the wall of a jakes with him. Spare my gray beard, you wagtail?	
CORNWALL	Peace, sirrah! You beastly knave, know you no reverence?	65
KENT	Yes, sir; but anger hath a privilege.	
CORNWALL	Why art thou angry?	
KENT	That such a slave as this should wear a sword, Who wears no honesty. Such smiling rogues as these, 70	

	mat svému královskému otci. Tas, ty kryso, nebo ti nasekám krvavý jelita. Tas, grázle! No tak, jdeme na to.	35
OSWALD	Pomoc! Vražda! Pomoc!	
KENT	Pojď na mě, ty sketo! Dělej! Braň se, fešáku! No tak, slouho. Udeř! <i>(Bije ho)</i>	40
OSWALD	Pomoc! Haló! Vražda! Vražda! <i>Vystoupí Edmund s taseným mečem.</i>	
EDMUND	Co je to? Co se děje? Dost už! Dost!	
KENT	Dostaneš dost, jestli chceš, mladíku! Tak pojď, já ti navrtám kožich, medvěde. <i>Vystoupí Cornwall, Regan, Gloster a sloužící.</i>	
GLOSTER	Bijí se meči! Co se tady děje?	45
CORNWALL	Je-li vám život milý, nechte toho! Kdo neschová meč, zemře. Co jsou zač?	
REGAN	Poslové od sestry a od krále.	
CORNWALL	Oč jde? Tak mluvte!	
OSWALD	Já sotva, pane, dechu popadám.	50
KENT	Aby ne, když ses chtěl zdejchnout, ty padavko. Ty snad ani nejsi zplozenec přírody. Tebe ušil krejčí.	
CORNWALL	Co je to za řeči? Krejčí, a ušít člověka?	
KENT	Jasně, pane. Vždyť je to hadrník a onuce, a zplodit takovou slátaninu by bylo proti přírodě.	55
CORNWALL	Tak dozvím se, proč jste se bili?	
OSWALD	Ten starý grobián, kterého jsem šanoval jen kvůli jeho šedé bradě, mě –	60
KENT	Ty nulo! Ty pomlčko! Vážený pane, dovolte mi, abych toho darebáka zašlapal do vápna a vymaloval s ním latrínu. Kvůli čemu jsi mě šanoval, ty vrtichvoste?	
CORNWALL	Tak dost už, člověče! Copak se neumíte chovat slušně?	65
KENT	To umím, pokud zrovna nemám zlost.	
CORNWALL	A co vás rozzlobilo?	
KENT	Že všivák jako on smí nosit meč, když nemá kouska cti. Tihleti hoši	70

	Like rats, oft bite the holy cords a-twain Which are too intrinse t' unloose; smooth every passion	
	That in the natures of their lords rebel; Bring oil to fire, snow to their colder moods; Renege, affirm, and turn their halcyon beaks With every gale and vary of their masters, Knowing nought, like dogs, but following. A plague upon your epileptic visage! Smile you my speeches, as I were a fool? Goose, if I had you upon Sarum plain, I'd drive ye cackling home to Camelot.	75 80
CORNWALL	Why, art thou mad, old fellow?	
GLOUCESTER	How fell you out? Say that.	
KENT	No contraries hold more antipathy Than I and such a knave.	85
CORNWALL	Why dost thou call him a knave? What's his offence?	
KENT	His countenance likes me not.	
CORNWALL	No more, perchance, does mine, nor his, nor hers.	
KENT	Sir, 'tis my occupation to be plain. I have seen better faces in my time Than stands on any shoulder that I see Before me at this instant.	90
CORNWALL	This is some fellow, Who, having been praised for bluntness, doth affect A saucy roughness, and constrains the garb Quite from his nature. He cannot flatter, he, An honest mind and plain, he must speak truth! An they will take it, so; if not, he's plain. These kind of knaves I know, which in this plainness Harbour more craft and more corrupter ends Than twenty silly ducking observants That stretch their duties nicely.	95 100
KENT	Sir, in good sooth, in sincere verity, Under the allowance of your great aspect, Whose influence, like the wreath of radiant fire On flickering Phoebus' front –	
CORNWALL	What mean'st by this?	
KENT	To go out of my dialect, which you discommend so much. I know, sir, I am no flatterer. He that beguiled you in a plain accent was a plain knave; which for	

	jak krysy skousnou každou prašivinu. Svým pánům, co se topí v nepravostech, mažou med kolem huby, poklonkují a přilévají olej do ohně. Jak pán si pískne, tančí, přikyvuji, točí se po větru a jako psi se plazí za tím, kdo jim hodí kost. Vědět nic nechtějí. Co? Ty se tlemíš? Koukáš se na mě, jako bych byl blázen? Jen se směj, já ti srazím hřebínek a zaženu tě domů do kurníku.	75 80
CORNWALL	Co to do vás vjelo? Jste šílený?	
GLOSTER	Ublížil vám nějak? Povězte.	
KENT	Na světě nejsou větší protiklady než já a tenhle lump.	85
CORNWALL	A proč je lump? Čímpak se provinil?	
KENT	Nelíbí se mi.	
CORNWALL	Pak asi ani já a on a ona.	
KENT	Abych řekl pravdu, pane, viděl jsem za svého života už hezčí lidi, než jací tady stojí přede mnou v tuhleto chvíli.	90
CORNWALL	To je pane chlap! Jednou ho pochválili za upřímnost a on si nebere už servítky a řeže do všech. Není pokrytec, je čestný, přímý! Musí říkat pravdu! Sneseš to? Dobře. Nesneseš? Máš smůlu. Takové znám. Svou otevřeností jen kryjí potouchlost a zvrhlé spády a jsou tak horší než ti hlupácci, co pouze oddaně a věrně slouží.	95 100
KENT	Přísahám, pane, při své nezlomné oddanosti, s níž vzývám každý krok, jímž vaše velikost se dotkne země, při slunci, které plane –	
CORNWALL	Co to plácáš?	105
KENT	Změnil jsem slovník, když se vám moje řeč tak hrubě nelíbila. Já vím, že mi lichotky nejdou. Jestli vás někdy někdo urazil upřímností, pak to byl darebák,	

	my part I will not be, though I should win your displeasure to entreat me to 't.	110
CORNWALL	What was the offence you gave him?	
OSWALD	I never gave him any.	
	It pleased the king his master very late To strike at me, upon his misconstruction; When he, compact and flattering his displeasure, Tripped me behind; being down, insulted, railed,	115
	And put upon him such a deal of man, That worthied him, got praises of the king For him attempting who was self-subdued; And, in the fleshment of this dread exploit, Drew on me here again.	
KENT	None of these rogues and cowards But Ajax is their fool.	
CORNWALL	Fetch forth the stocks! You stubborn ancient knave, you reverend braggart, We'll teach you –	
KENT	Sir, I am too old to learn. Call not your stocks for me. I serve the king; On whose employment I was sent to you.	125
	You shall do small respect, show too bold malice Against the grace and person of my master, Stocking his messenger.	
CORNWALL	Fetch forth the stocks! As I have life and honour, there shall he sit till noon.	
REGAN	Till noon? Till night, my lord; and all night too.	130
KENT	Why, madam, if I were your father's dog, You should not use me so.	
REGAN	Sir, being his knave, I will.	
CORNWALL	This is a fellow of the self-same colour Our sister speaks of. Come, bring away the stocks! <i>Stocks brought out.</i>	
GLOUCESTER	Let me beseech your grace not to do so. His fault is much, and the good king his master Will check him for 't. Your purposed low correction Is such as basest and contemned'st wretches For pilferings and most common trespasses Are punished with. The king must take it ill, That he's so slightly valued in his messenger,	135 140

	ale protože já darebák nejsem, pak upřímně řečeno urážíte vy mě, pokud mě za darebáka pokládáte.	110
CORNWALL	Co jsi mu udělal?	
OSWALD	Já? Vůbec nic. Jeho pán, král, mě z nedorozumění onehdy ráčil udeřit, a on, aby se králi zavděčil, mi hned zezadu podtrh nohy. Já tam ležím, a tenhle hrdina mě uráží,	115
	řve na mě k potěšení krále Leara, který ho za to ještě pochválil. Když mě tu viděl, zase dostal kuráž a tasil na mě.	
KENT	Když je někdo sketa, ať se jde schovat.	120
CORNWALL	Přineste sem kládu! Ten drzý tlučhuba a výtržník, dostane lekci –	
KENT	Na to už jsem starý. Kládu sem nenoste. Já sloužím králi a přijel jsem k vám z jeho pověření.	125
	Dotkli byste se jeho majestátu i osoby, kdybyste jeho posla tak znectili.	
CORNWALL	Kládu sem! Na mou čest, bude v ní sedět nejmíň do oběda.	
REGAN	Ne, do večere. Celou další noc.	130
KENT	I k psovi svého otce byste byla vládnější.	
REGAN	K jeho pohůnkovi ne.	
CORNWALL	A přesně o takových jako tenhle nám sestra píše. Sem s tou kládou! Pojdte! <i>Sluhové přinesou kládu.</i>	
GLOSTER	Milosti, prosím, nedělejte to. Provinil se a král mu za to jistě zle vyčiní, však takhle potupně se trestá bídná chamraď, spodina, za krádeže a jiné přechýny. Král bude to brát jako pohanu své vlastní osoby, když jeho posla	135 140

Should have him thus restrained.
 CORNWALL I'll answer that.
 REGAN My sister may receive it much more worse,
 To have her gentleman abused, assaulted,
 For following her affairs. Put in his legs. 145
Kent is put in the stocks.
 Come, my good lord, away.
Exeunt all but Gloucester and Kent.
 GLOUCESTER I am sorry for thee, friend. 'Tis the duke's pleasure,
 Whose disposition, all the world well knows,
 Will not be rubbed nor stopped. I'll entreat for thee.
 KENT Pray, do not, sir. I have watched and travelled hard; 150
 Some time I shall sleep out, the rest I'll whistle.
 A good man's fortune may grow out at heels.
 Give you good morrow!
 GLOUCESTER The duke's to blame in this. 'Twill be ill taken.
Exit.
 KENT Good king, that must approve the common saw, 155
 Thou out of heaven's benediction comest
 To the warm sun!
 Approach, thou beacon to this under globe,
 That by thy comfortable beams I may
 Peruse this letter! Nothing almost sees miracles 160
 But misery. I know 'tis from Cordelia,
 Who hath most fortunately been informed
 Of my obscured course; and shall find time
 From this enormous state, seeking to give
 Losses their remedies. All weary and o'erwatched, 165
 Take vantage, heavy eyes, not to behold
 This shameful lodging.
 Fortune, good night. Smile once more, turn thy wheel.
Sleeps.

SCENE 3.
A WOOD.

Enter Edgar.

EDGAR I heard myself proclaimed;
 And by the happy hollow of a tree

tak zostudíte.
 CORNWALL Zodpovím si to.
 REGAN Mnohem hůř bude to brát moje sestra,
 že člověk, který plnil její úkol,
 byl napaden a zbit. Do klády s ním! 145
Kent je vsazen do klády.
 Půjdem, drahý.
Odejdou všichni kormě Glostra a Kenta.
 GLOSTER Příteli, odpusťte, je ale známo,
 že když si vévoda postaví hlavu,
 je neoblomný. Zkusím se vás zastat.
 KENT Proším vás, ne. Jsem ušlý, unavený. 150
 Část trestu prospím, zbytek proklímám.
 Koho netlačí špatné svědomí,
 spí všude dobře. Přejí dobré ráno!
 GLOSTER Vévoda pochybil. To bude malér.
Odejde.
 KENT Můj dobrý králi, dostal jsem se teď, 155
 jak praví jedno staré úsloví,
 z bláta do louže!
 Vynoř se z podzemí, ty světlo světa,
 a hřejivými paprsky mi posviť
 na tenhle dopis! V nouzi nejvyšší 160
 přichází zázrak. Cordelie píše.
 Naštěstí zpráva o mé tajné misi
 ji dostihla a udělá si čas,
 aby tu strašnou nespravedlnost
 napravila. Mé unavené oči, 165
 s úlevou zaklapnete těžká víčka
 před touhle hanbou. Vždy je naděje,
 že se zas na nás štěstí usměje.
Usne.

SCÉNA 3.
V LESE.

Vystoupí Edgar.

EDGAR Vyhlásili proti mně štvanici.
 Naštěstí zachránil mě dutý strom.

Escaped the hunt. No port is free; no place,
That guard, and most unusual vigilance,
Does not attend my taking. Whiles I may 'scape, 5
I will preserve myself, and am bethought
To take the basest and most poorest shape
That ever penury, in contempt of man,
Brought near to beast. My face I'll grime with filth;
Blanket my loins. Elf all my hair in knots; 10
And with presented nakedness out-face
The winds and persecutions of the sky.
The country gives me proof and precedent
Of Bedlam beggars, who, with roaring voices,
Strike in their numbed and mortified bare arms 15
Pins, wooden pricks, nails, sprigs of rosemary;
And with this horrible object, from low farms,
Poor pelting villages, sheep-cotes, and mills,
Sometime with lunatic bans, sometime with prayers,
Enforce their charity. Poor Turlygod! Poor Tom! 20
That's something yet; Edgar I nothing am.

Exit.

SCENE 4.
BEFORE GLOUCESTER'S CASTLE.

Kent in the stocks. Enter King Lear, Fool, and Gentleman.

KING LEAR 'Tis strange that they should so depart from home,
And not send back my messenger.
GENTLEMAN As I learned,
The night before there was no purpose in them
Of this remove.
KENT Hail to thee, noble master!
KING LEAR Ha! 5
Makest thou this shame thy pastime?
KENT No, my lord.
FOOL Ha, ha! He wears cruel garters. Horses are tied
by the heads, dogs and bears by the neck, monkeys
by the loins, and men by the legs. When a man's
over-lusty at legs, then he wears wooden nether-stocks.
KING LEAR What's he that hath so much thy place mistook

Všude je pohotovost, žádný přístav,
žádný kout není pro mě bezpečný.
Číhají všude. Přežiju, jen když jim 5
nepadnu do rukou. Proto se teď
převléknu za žebráka, tvora, jehož
bída tak zpotvořila, že se spíš
podobá zvířeti. Tvář potru blátem,
svá bedra zastřu rouškou, na hlavě si 10
udělám vrabčí hnízdo a tak nahý
se vydám napospas větru a živlům.
Vezmu si příklad z bedných pomatenců,
co s křikem toulají se po kraji,
do ztuhlých nahých paží vrážejí si 15
hřebíky, třísky, proutky rozmarýny
a hrůzně zohavení obcházejí
vesnice, mlýny, farmy, salaše,
kde vyžebrávají si almužnu.
Jsem ubohý Tom. Boží stvoření. 20
Edgar je pryč. V blázna se promění.
Odejde.

SCÉNA 4.
PŘED GLOSTROVÝM HRADEM.

Kent sedí v kládě. Vystoupí král Lear, Šašek a Šlechtic.

LEAR Je podivné, že z domu odjeli
a že se nevrátil můj posel.
ŠLECHTIC Ještě včera
neměli prý v úmyslu odcestovat
nikam.
KENT Můj vzácný pane, buďte zdrav!
LEAR Ha! 5
Ta potupa! Děláš si legraci?
KENT Ne.
ŠAŠEK Cha, cha! Takové dřeváky ho musí tlačit.
Kůň, když zlobí, dostane ohlávku na hlavu,
pes a medvěd obojek na krk, opice kšíry na záda,
ale člověka, co si moc vyskakuje, přiváží na nohu. 10
LEAR Kdo nedbal na to, co jsi zač, a vsadil

	To set thee here?	
KENT	It is both he and she; Your son and daughter.	
KING LEAR	No.	
KENT	Yes.	15
KING LEAR	No, I say.	
KENT	I say, yea.	
KING LEAR	No, no, they would not.	
KENT	Yes, they have.	
KING LEAR	By Jupiter, I swear, no.	20
KENT	By Juno, I swear, ay.	
KING LEAR	They durst not do 't; They could not, would not do 't; 'tis worse than murder, To do upon respect such violent outrage. Resolve me, with all modest haste, which way Thou mightst deserve, or they impose, this usage, Coming from us.	25
KENT	My lord, when at their home I did commend your highness' letters to them, Ere I was risen from the place that showed My duty kneeling, came there a reeking post, Stewed in his haste, half breathless, panting forth From Goneril his mistress salutations; Delivered letters, spite of intermission, Which presently they read; on whose contents, They summoned up their meiny, straight took horse; Commanded me to follow, and attend The leisure of their answer; gave me cold looks. And meeting here the other messenger, Whose welcome, I perceived, had poisoned mine – Being the very fellow that of late Displayed so saucily against your highness – Having more man than wit about me, drew. He raised the house with loud and coward cries. Your son and daughter found this trespass worth The shame which here it suffers.	30 35 40
FOOL	Winter's not gone yet, if the wild-geese fly that way. Fathers that wear rags Do make their children blind; But fathers that bear bags Shall see their children kind.	45

	tě do klády?	
KENT	Byli to on a ona. Váš zeť a vaše dcera.	
LEAR	Ne.	
KENT	Jo.	15
LEAR	Já říkám ne.	
KENT	Já říkám ano.	
LEAR	To by si netroufli.	
KENT	A přece troufli.	
LEAR	Při samém nebi, ne.	20
KENT	Při samém pekle, ano.	
LEAR	Není možná! To nesmějí, to by bylo horší než vražda. Tím pošlapali všechna pravidla. Vysvětli mi, co strašného jsi spáchal, že tebe, mého posla, troufli si tak ponížít.	25
KENT	Když jsem jim předával u nich váš dopis, ještě než jsem stihl vstát z uctivého pokleku, tak se přířtil posel. Celý zchvácený vymektl dýchavičně pozdravy od Goneril, své paní, a dal jim list od ní. Váš list odložili, zato její si přečetli a na jeho popud se vypravili na cestu. Na mě jen houkli, ať je následuji a na odpověď pro vás ať si počkám. Na toho posla, jehož příchod zhatil mé poselství, jsem tady narazil – je to ten chlap, co onehdy se k vám, Milosti, choval drze – a tak jsem ve vzteku, nerozumně, na něj tasil. Hned začal rvát a vzbouřil celý dům. Váš zeť a vaše dcera za ten přečin mě potom uvrhli do téhle hanby.	30 35 40
ŠAŠEK	Bude zima, bude mráz, kam se, ptáčku, kam schováš? Když nekápne nic od táty, on pro děti je přítěží, však když je táta bohatý, o jeho přízeň soutěží.	

	Fortune, that arrant whore, Ne'er turns the key to the poor.	50
	But, for all this, thou shalt have as many dolours for thy daughters as thou canst tell in a year.	
KING LEAR	O, how this mother swells up toward my heart! Hysterica passio, down, thou climbing sorrow, Thy element's below! Where is this daughter?	55
KENT	With the earl, sir, here within.	
KING LEAR	Follow me not; Stay here.	
	<i>Exit.</i>	
GENTLEMAN	Made you no more offence but what you speak of?	
KENT	None.	60
	How chance the king comes with so small a train?	
FOOL	And thou hadst been set i' the stocks for that question, thou hadst well deserved it.	
KENT	Why, fool?	
FOOL	We'll set thee to school to an ant, to teach thee there's no labouring i' the winter. All that follow their noses are led by their eyes but blind men; and there's not a nose among twenty but can smell him that's stinking. Let go thy hold when a great wheel runs down a hill, lest it break thy neck with following it; but the great one that goes up the hill, let him draw thee after. When a wise man gives thee better counsel, give me mine again. I would have none but knaves follow it, since a fool gives it.	70
	That sir which serves and seeks for gain, And follows but for form, Will pack when it begins to rain, And leave thee in the storm, But I will tarry; the fool will stay, And let the wise man fly.	75
	The knave turns fool that runs away; The fool no knave, perdy.	80
KENT	Where learned you this, fool?	
FOOL	Not i' the stocks, fool.	
	<i>Enter King Lear with Gloucester.</i>	
KING LEAR	Deny to speak with me? They are sick? They are weary? They have travelled all the night? Mere fetches;	

	Štěstí je děvka prodejná a jenom k pracháčům se má.	50
	Ale ty jsi zaplatil dceruškám na léta dopředu, a vidíš, jak zle jsi na to doplatil.	
LEAR	Hrdlo mi svírá bolest. Stoupá mi od srdce. Zoufalstvím se zalknu. Ne! Nesmím se tomu poddat! Kde je dcera?	55
KENT	Je uvnitř s vévodou.	
LEAR	Zůstaňte tady. Půjdu tam sám.	
	<i>Odejde.</i>	
ŠLECHTIC	Nic víc jste neproved, než co jste říkal?	
KENT	Ne.	60
	Proč s králem přichází tak málo lidí?	
ŠAŠEK	Za tuhle otázku bys teprv zasloužil vsadit do klády.	
KENT	Proč, blázne?	
ŠAŠEK	Protože nevíš ani to, co ví každý mravenec, že v zimě to chce mít nohy v teple. Kdo si vidí na špičku nosu, ví, kam se obrátit, ale i slepec pozná po nose, kde to smrdí a čemu se vyhnout. Když se velké kolo řítí do propasti, musíš z něj vyskočit, nebo si zlámeš vaz, ale za kolečko, které stoupá k vrcholu, je dobré se zapřáhnout. Jestli ti někdo poradí moudřeji než já, tak si nech mou radu od cesty, protože na blázna nemůže dát nikdo jiný než blázen.	65
	Kdo pouze, když je krásný čas, pánovi svému slouží, zdrhne, když přijde déšť či mráz, a pána nechá v louži. Jenom já blázen zůstávám, když moudří práskli do bot.	75
	Já hlupák ale pravdu mám, oni jen hloupý důvod.	80
KENT	Kde ses to naučil, blázne?	
ŠAŠEK	V kládě ne, blázne. <i>Vystoupí král Lear a Gloster.</i>	
LEAR	Nechtější se mnou mluvit? Celou noc že cestovali a jsou unavení?	85

The images of revolt and flying off.
Fetch me a better answer.

GLOUCESTER My dear lord,
You know the fiery quality of the duke;
How unremoveable and fixed he is 90
In his own course.

KING LEAR Vengeance! Plague! Death! Confusion!
Fiery? What quality? Why, Gloucester, Gloucester,
I'd speak with the Duke of Cornwall and his wife.

GLOUCESTER Well, my good lord, I have informed them so. 95

KING LEAR Informed them! Dost thou understand me, man?

GLOUCESTER Ay, my good lord.

KING LEAR The king would speak with Cornwall; the dear father
Would with his daughter speak, commands her service.
Are they informed of this? My breath and blood! 100
Fiery? The fiery duke? Tell the hot duke that –
No, but not yet. May be he is not well.
Infirmity doth still neglect all office
Whereto our health is bound; we are not ourselves
When nature, being oppressed, commands the mind
To suffer with the body, I'll forbear;
And am fall'n out with my more headier will,
To take the indisposed and sickly fit
For the sound man.

Looking on Kent.

Death on my state! Wherefore
Should he sit here? This act persuades me 110
That this remotion of the duke and her
Is practice only. – Give me my servant forth. –
Go tell the duke and 's wife I'd speak with them,
Now, presently! Bid them come forth and hear me,
Or at their chamber-door I'll beat the drum 115
Till it cry sleep to death.

GLOUCESTER I would have all well betwixt you.

Exit.

KING LEAR O me, my heart, my rising heart! But, down!

FOOL Cry to it, nuncle, as the cockney did to the eels when
she put 'em i' the paste alive; she knapped 'em 120
o' the coxcombs with a stick, and cried 'Down,
wantons, down!' 'Twas her brother that, in pure

Vytáčejí se! Bouří! Vzpouzejí!
To není odpověď.

GLOSTER Můj vzácný pane,
Vždyť znáte vévodu. Nedá si říct.
Je prudký, zatvrzelý. Když se vzepře, 90
nikdo s ním nehne.

LEAR Mor na něj! Smrt a nejčernější peklo!
Je prudký? Glostre, nechci nic než mluvit
s vévodou z Cornwallu a jeho ženou.

GLOSTER Ano, já vím. Já jim to vyřídil. 95

LEAR Vyřídils jim to! Ty mi nerozumíš?

GLOSTER Rozumím velmi dobře, Veličenstvo.

LEAR Král s ním chce mluvit, s jeho ženou zas
chce, touží mluvit její drahý otec.
Vyřídils jim to? Je má vlastní krev! 100
A vévoda je prudký? Řekni mu –
Ne, ještě ne. Je přece unavený.
Člověk se chová všelijak, když není
úplně ve své kůži. Neručíme
za vlastní činy, když nám není dobře. 105
To je normální. Radši chvíli počkám.
Unáhlil bych se, kdybych jednání
člověka, jenž je na pokraji sil,
soudil tak přísně.

Pobledne na Kenta.

Kruci! Ale proč
tu tenhle takhle sedí? To je důkaz, 110
že vévoda a dcera se mnou hrají
falešnou hru. – Honem ho odvažte! –
Jděte za vévodou a jeho ženou
a řekněte jim, ať hned přijdou sem,
nebo jim na dveře od ložnice 115
zabuším tak, že mrtvý by se vzbudil.

GLOSTER Kéž bych spor mezi vámi urovnal!

Odejde.

LEAR Srdce mám v krku. Dolů! Klid! Klid! Klid!

ŠAŠEK Svěť se svému srdíčku, strýčku. Připomínáš mi tu
kuchařku, která smažila na pánvi pstruhy, co se ještě 120
mrskali. Ona vzala paličku, tloukla do nich a volala:
„Klid, parchanti, klid!“ To její brácha byl hodnější,

	kindness to his horse, buttered his hay. <i>Enter Cornwall, Regan, Gloucester, and servants.</i>	
KING LEAR	Good morrow to you both.	
CORNWALL	Hail to your grace!	
	<i>Kent is set at liberty.</i>	
REGAN	I am glad to see your highness.	125
KING LEAR	Regan, I think you are; I know what reason I have to think so. If thou shouldst not be glad, I would divorce me from thy mother's tomb, Sepulchring an adultress. <i>(To Kent)</i> O, are you free? Some other time for that. <i>Exit Kent.</i>	
	Beloved Regan,	130
	Thy sister's naught. O Regan, she hath tied Sharp-toothed unkindness, like a vulture, here. <i>Points to his heart.</i>	
	I can scarce speak to thee; thou'lt not believe With how depraved a quality. O Regan!	
REGAN	I pray you, sir, take patience. I have hope. You less know how to value her desert Than she to scant her duty.	135
KING LEAR	Say, how is that?	
REGAN	I cannot think my sister in the least Would fail her obligation. If, sir, perchance She have restrained the riots of your followers, 'Tis on such ground, and to such wholesome end, As clears her from all blame.	140
KING LEAR	My curses on her!	
REGAN	O, sir, you are old. Nature in you stands on the very verge Of her confine. You should be ruled and led By some discretion, that discerns your state Better than you yourself. Therefore, I pray you, That to our sister you do make return; Say you have wronged her, sir.	145
KING LEAR	Ask her forgiveness? Do you but mark how this becomes the house: 'Dear daughter, I confess that I am old; <i>(Kneeling)</i>	150

	i koňům mazal seno máslem. <i>Vystoupí Cornwall, Regan, Gloster a sloužící.</i>	
LEAR	Přeji vám dobré ráno.	
CORNWALL	Budte zdrav!	
	<i>Kent je osvobozen.</i>	
REGAN	Ráda vás vidím, otče.	125
LEAR	To moc rád slyším, Regan, protože kdybys mě tady neviděla ráda, proklel bych hrob tvé matky jako hrob cizoložnice. <i>(Ke Kentovi)</i> Už tě pustili? Promluvíme si potom. <i>Odejde Kent.</i>	
	Drahoušku,	130
	nevděk tvé sestry mě tak strašně ranil. Jak sup mi trhá tady z hrudi srdce. <i>Ukazuje na své srdce.</i>	
	Nevěřila bys tomu, jak je zlá. Ó, Regan, já už sotva můžu mluvit!	
REGAN	Prosím vás, otče, uklidněte se. Spíš věřím tomu, že jí krivdíte, než že by ona byla zlá.	135
LEAR	Co říkáš?	
REGAN	Má sestra jistě ani v nejmenším nepochybila. Pokud zarazila divoké rejdy vaší družiny, pak oprávněně. Za to nelze klást jí žádnou vinu.	140
LEAR	Já ji proklínám!	
REGAN	Jste, otče, starý. Vaše dny už jsou takřka sečteny a bude moudré, když se dáte vést někým, kdo chápe lépe nežli vy, co je teď pro vás dobré. Prosím vás, vraťte se zpátky k sestře, řekněte jí, že jste to přehnal.	145
LEAR	Mám se omluvit? Tak koukni, jak by se měl chovat král. „Dceruško, přiznám se ti, už jsem starý <i>(Poklekne)</i>	150

	Age is unnecessary; on my knees I beg That you'll vouchsafe me raiment, bed, and food.'	
REGAN	Good sir, no more; these are unsightly tricks. Return you to my sister.	
KING LEAR	<i>(Rising)</i> Never, Regan. 155 She hath abated me of half my train; Looked black upon me; struck me with her tongue, Most serpent-like, upon the very heart. All the stored vengeance of heaven fall On her ingrateful top! Strike her young bones, 160 You taking airs, with lameness!	
CORNWALL	Fie, sir, fie!	
KING LEAR	You nimble lightnings, dart your blinding flames Into her scornful eyes! Infect her beauty, You fen-sucked fogs, drawn by the powerful sun, To fall and blast her pride! 165	
REGAN	O the blest gods! So will you wish on me, When the rash mood is on.	
KING LEAR	No, Regan, thou shalt never have my curse. Thy tender-hefted nature shall not give Thee o'er to harshness. Her eyes are fierce; but thine Do comfort and not burn. 'Tis not in thee To grudge my pleasures, to cut off my train, To bandy hasty words, to scant my sizes, And in conclusion to oppose the bolt Against my coming in. Thou better know'st 175 The offices of nature, bond of childhood, Effects of courtesy, dues of gratitude; Thy half o' the kingdom hast thou not forgot, Wherein I thee endowed.	
REGAN	Good sir, to the purpose.	
KING LEAR	Who put my man i' the stocks? <i>Tucket within.</i>	
CORNWALL	What trumpet's that? 180	
REGAN	I know't, my sister's. This approves her letter, That she would soon be here. <i>Enter Oswald.</i>	
	Is your lady come?	
KING LEAR	This is a slave, whose easy-borrowed pride Dwells in the fickle grace of her he follows.	

	a k ničemu. Na kolenou tě prosím o skývu chleba, šat a skromné lože.“	
REGAN	Prosím vás, nechte toho šaškování a vraťte se k mé sestře.	
LEAR	<i>(Vstane)</i> Nikdy, Regan. 155 Připravila mě o půl družiny. Jak zle se dívala a její řeč mé srdce zmrazila jak zmijí jed. Kéž nebe na tu nevděčnici sešle pomstu a hněv! Kéž její mladé kosti ochromí náказа! 160	
CORNWALL	Styďte se, pane!	
LEAR	Kéž blesky vypálí jí oči plné pohrdání. Kéž čpavé výpary, jež slunce tahá z kapradí, jí zhyzdí boláky pyšnou krásnou tvář! 165	
REGAN	Bohové, takhle proklejete mě, až vám to jiný vrtoch poručí.	
LEAR	Ne, Regan, tebe nikdy neprokleju. Jsi něžná, mírná, nemáš v povaze být zlá. Jí z očí sálá zuřivost, tvé hledí vlídně. Ty bys nemohla mi kazit radost, krátit doprovod, ztenčovat důchod, křičet, urážet mě, a navíc ještě zavřít na zámek přede mnou dům. Ne. Ty víš, co se patří. 175 Jak se má chovat dítě k otci, jak projevit vděk, jak obyčejnou slušnost. Tys nezapomněla, že jsem vám dal půl království.	
REGAN	Tatínku, mluvte k věci.	
LEAR	Kdo vsadil mého posla do klády? <i>Za scénou fanfára.</i>	
CORNWALL	Co je to? 180	
REGAN	Přijíždí sestra. Napsala mi, že sem dorazí. <i>Vystoupí Oswald.</i>	
	Tvá paní už je tady?	
LEAR	To je ten lump, co čerpá svoji drzost a nadutost z rozmarů té, již slouží.	

	Out, varlet, from my sight!	
CORNWALL	What means your grace?	185
KING LEAR	Who stocked my servant? Regan, I have good hope Thou didst not know on't. Who comes here? <i>Enter Goneril.</i>	
	O heavens, If you do love old men, if your sweet sway Allow obedience, if yourselves are old, Make it your cause; send down, and take my part!	190
	<i>(To Goneril)</i> Art not ashamed to look upon this beard? O Regan, wilt thou take her by the hand?	
GONERIL	Why not by the hand, sir? How have I offended? All's not offence that indiscretion finds And dotage terms so.	
KING LEAR	O sides, you are too tough;	195
	Will you yet hold? How came my man i' the stocks?	
CORNWALL	I set him there, sir; but his own disorders Deserved much less advancement.	
KING LEAR	You! Did you?	
REGAN	I pray you, father, being weak, seem so. If, till the expiration of your month, You will return and sojourn with my sister, Dismissing half your train, come then to me. I am now from home, and out of that provision Which shall be needful for your entertainment.	200
KING LEAR	Return to her, and fifty men dismissed? No, rather I abjure all roofs, and choose To wage against the enmity o' the air; To be a comrade with the wolf and owl – Necessity's sharp pinch! Return with her? Why, the hot-blooded France, that dowerless took Our youngest born, I could as well be brought To knee his throne, and, squire-like; pension beg To keep base life afoot. Return with her? Persuade me rather to be slave and sumpter To this detested groom. <i>Pointing at Oswald.</i>	205
GONERIL	At your choice, sir.	215
KING LEAR	<i>(To Goneril)</i> I prithee, daughter, do not make me mad. I will not trouble thee, my child. Farewell.	

	Táhni mi z očí!	
CORNWALL	Jak to myslíte?	185
LEAR	Kdo dal do klády mého sluhu? Regan, věřím, žeš o tom nevěděla. <i>Vystoupí Goneril.</i>	
	Bohové, máte-li rádi staré lidi, jste-li vy sami staří, dbalí úcty k věku, sestupte sem a za mě bojujte!	190
	<i>(Ke Goneril)</i> Ty si mi troufáš přijít na oči? Regan, co je? Bereš ji za ruku?	
GONERIL	A proč ne, otče? Co jsem provedla? Ve své stařecké pomatenosti vidíte ve všem zločin.	
LEAR	Vydrž, srdce!	195
	Kdo vsadil mého sluhu do klády?	
CORNWALL	Já, pane, ale za své chování by zasloužil hůř ztrestat.	
LEAR	Cože? Vy?	
REGAN	Otče, tak dost. Myslete na své stáří. Propusťte půlku družiny a s ní se vraťte k sestře. Až uplyne měsíc, můžete přijet k nám. Teď nejsme doma a nejsme přichystáni na váš příchod, takže vás nemůžeme se ctí přijmout.	200
LEAR	K ní? Vrátit? Chudší o padesát mužů? Ne. Radši budu spát pod širým nebem, vydaný krutým žívlům napospas, za přátele mít vlky, výry, snášet bodání bídy! K ní že se mám vrátit? To radši kleknu před tím Francouzem, jenž bez věna si vzal mou nejmladší, a vyžebrám si od něj prostředky na holé živobytí. K ní se vrátit? To radši budu sloužit jako kočí tomuhle grázlovi. <i>Ukazuje na Oswalda.</i>	205
GONERIL	Jak přejete si.	215
LEAR	<i>(Ke Goneril)</i> Prosím tě, nedoženě mě k šílenství! Už nebudu tě obtěžovat. Sbohem.	

	We'll no more meet, no more see one another. But yet thou art my flesh, my blood, my daughter; Or rather a disease that's in my flesh, 220 Which I must needs call mine. Thou art a boil, A plague-sore, an embossed carbuncle, In my corrupted blood. But I'll not chide thee; Let shame come when it will, I do not call it. I do not bid the thunder-bearer shoot, 225 Nor tell tales of thee to high-judging Jove. Mend when thou canst; be better at thy leisure; I can be patient; I can stay with Regan, I and my hundred knights.
REGAN	Not altogether so. I looked not for you yet, nor am provided 230 For your fit welcome. Give ear, sir, to my sister; For those that mingle reason with your passion Must be content to think you old, and so – But she knows what she does.
KING LEAR	Is this well spoken?
REGAN	I dare avouch it, sir. What, fifty followers? 235 Is it not well? What should you need of more? Yea, or so many, sith that both charge and danger Speak 'gainst so great a number? How, in one house, Should many people, under two commands, Hold amity? 'Tis hard; almost impossible. 240
GONERIL	Why might not you, my lord, receive attendance From those that she calls servants or from mine?
REGAN	Why not, my lord? If then they chanced to slack you, We could control them. If you will come to me – For now I spy a danger – I entreat you 245 To bring but five and twenty; to no more Will I give place or notice.
KING LEAR	I gave you all –
REGAN	And in good time you gave it.
KING LEAR	Made you my guardians, my depositaries; But kept a reservation to be followed 250 With such a number. What, must I come to you With five and twenty, Regan? Said you so?
REGAN	And speak't again, my lord; no more with me.
KING LEAR	Those wicked creatures yet do look well-favoured, When others are more wicked. Not being the worst 255

	Víckrát se nesetkáme, nespátríme. A přece jsi můj rod, má krev, má dcera, nebo spíš nemoc ze mě vzešlá, kterou 220 musím zvat svou, tak jako je můj bolák, můj nádor, puchýř, zanícený vřed, ježž plodí chorá krev. Ne, nechci křičet. Však si tě hanba najde. Nevolám ji. Nesvolávám na tebe hromy blesky 225 a bohům nežaluju, co jsi zač. Naprav se, chceš-li. Dám ti na to čas. Jsem trpělivý. Budu u Regan, já i má stovka rytířů.
REGAN	To ne! Nečekala jsem vás a neschystala 230 nic pro váš příjezd. Poslechněte sestru. Ten, kdo má rozum, vidí, že váš hněv a zlost jsou známkou stárí, takže – prostě – sestra to myslí dobře.
LEAR	Opravdu?
REGAN	No jistě! Pche! Padesát rytířů! 235 To není dost? Proč chcete víc? Proč tolik? Jenom ty náklady! A nebezpečí! Takové množství lidí v jednom domě! Pod dvěma pány! Kdo udrží klid? To nejde. To je skoro nemožné! 240
GONERIL	Vždyť by vám, otče, dobře posloužili i její lidé nebo moji u mě.
REGAN	Ano! A kdyby nebyli dost dbalí, však my jim dáme! Chcete-li jet ke mně, vemte si s sebou pětadvacet mužů. 245 Víc ne. Víc už by bylo nebezpečné. A víc jich nepovolím.
LEAR	Dal jsem vám všechno –
REGAN	Bylo načase.
LEAR	Dovolil jsem vám spravovat svou zem. A jediný můj požadavek byl 250 ta stovka rytířů. K tobě smím tedy jen s pětadvaceti? Tos řekla, Regan?
REGAN	A trvám na tom. Víc už ani jeden.
LEAR	Zlo není zas tak zlé, když vedle něj je větší zlo. Co není nejhorší, 255

	Stands in some rank of praise. (<i>To Goneril</i>) I'll go with thee. Thy fifty yet doth double five and twenty, And thou art twice her love.	
GONERIL	Hear me, my lord; What need you five and twenty, ten, or five, To follow in a house where twice so many Have a command to tend you?	260
REGAN	What need one?	
KING LEAR	O, reason not the need; our basest beggars Are in the poorest thing superfluous. Allow not nature more than nature needs, Man's life's as cheap as beast's. Thou art a lady; If only to go warm were gorgeous, Why, nature needs not what thou gorgeous wear'st, Which scarcely keeps thee warm. But, for true need – You heavens, give me that patience, patience I need! You see me here, you gods, a poor old man, As full of grief as age; wretched in both! If it be you that stir these daughters' hearts Against their father, fool me not so much To bear it tamely; touch me with noble anger, And let not women's weapons, water-drops, Stain my man's cheeks! No, you unnatural hags, I will have such revenges on you both, That all the world shall – I will do such things – What they are, yet I know not; but they shall be The terrors of the earth. You think I'll weep No, I'll not weep. I have full cause of weeping; but this heart Shall break into a hundred thousand flaws, Or ere I'll weep. O fool, I shall go mad! <i>Exeunt King Lear, Gloucester, Gentleman, and Fool. Storm and tempest.</i>	265 270 275 280
CORNWALL	Let us withdraw; 'twill be a storm.	285
REGAN	This house is little; the old man and his people Cannot be well bestowed.	
GONERIL	'Tis his own blame; hath put himself from rest, And must needs taste his folly.	
REGAN	For his particular, I'll receive him gladly, But not one follower.	290

	má šanci na pochvalu. (<i>Ke Goneril</i>) Půjdu k tobě. Tvých padesát je víc než dvacet pět. Dvojnásob máš mě radši.	
GONERIL	Otče, k čemu vám bude pětadvacet, deset, pět, když u mě bude lidí dvakrát tolik, aby vám posloužili?	260
REGAN	K čemu jeden?	
LEAR	Takhle se nikdo neptá! Každý žebrák má toho mnohem víc, než potřebuje. Kdo nemá víc, než co je holá nutnost, je zvíře, a ne člověk. Ty jsi dáma. Kdybys jen chtěla zakrýt nahotu, nač by ti byla tahle paráda, která tě ani nezahřeje? Bohové, já potřebuju už jen trpělivost! Shlédněte na starého ubožáka, kterého zlomil věk i žal, a pokud jste srdce mých dcer zatvrdili vy, tak nedělejte ze mě pitomce, abych to snášel. Naplňte mě hněvem a nedovolte, aby ženské slzy zhyzdily tváře muže! Vy dvě mrchy, já se vám pomstím tak, že celý svět – udělám něco – ještě nevím co – je ale jisté, že to bude děs, co země nepoznala. Myslíte si, že budu brečet? Brečet ne. To ne! Mám sice důvod plakat, ale dřív než slzu uroním, se moje srdce roztříští. Šašku, já se vážně zblázním! <i>Odejdou král Lear, Gloster, Šlechtic a Šašek. Hromy a blesky.</i>	265 270 275 280
CORNWALL	Půjďme dovnitř. Blíží se k nám bouřka.	285
REGAN	Ten dům je malý. Otec s průvodem by se sem stejně ani nevešli.	
GONERIL	Má jen, co chtěl. Jak si kdo ustele, tak si i lehne.	
REGAN	Pokud jde o něj, ráda se ho ujmu, z ostatních ani jednoho.	290

GONERIL So am I purposed.
Where is my lord of Gloucester?

CORNWALL Followed the old man forth. He is returned.
Enter Gloucester.

GLOUCESTER The king is in high rage.

CORNWALL Whither is he going?

GLOUCESTER He calls to horse; but will I know not whither. 295

CORNWALL 'Tis best to give him way; he leads himself.

GONERIL My lord, entreat him by no means to stay.

GLOUCESTER Alack, the night comes on, and the bleak winds
Do sorely ruffle; for many miles a bout
There's scarce a bush.

REGAN O, sir, to wilful men, 300
The injuries that they themselves procure
Must be their schoolmasters. Shut up your doors.
He is attended with a desperate train;
And what they may incense him to, being apt
To have his ear abused, wisdom bids fear. 305

CORNWALL Shut up your doors, my lord; 'tis a wild night.
My Regan counsels well; come out o' the storm.
Exeunt.

GONERIL Má řeč.
A kde je hrabě Gloster?

CORNWALL Šel starce vyprovodit. Už se vrací.
Vystoupí Gloster.

GLOSTER Král se moc rozzlobil.

CORNWALL Kam hodlá jet?

GLOSTER Už nasedají. Kam míří, to nevím. 295

CORNWALL Tak ať si jede. On si nedá říct.

GONERIL Ne abyste ho tady zdržoval.

GLOSTER Proč ne? Už padá tma a zved se vítr.
V širokém okolí tu není keř,
kam by se schoval.

REGAN Jsou to paličáci. 300
Ať sezobou si, co si nadrobili.
Dá jim to lekci. Bránu zavřete.
Má s sebou bandu všeho schopných chlapů.
Ti by ho mohli poštvat proti nám.
Opatrnost je matka moudrosti. 305

CORNWALL Zavřete bránu. Bude krutá noc.
Regan vám radí dobře. Pryč z té sloty.
Odejdou.

WILLIAM
SHAKESPEARE

William
Shakespeare
KING LEAR

KRÁL
LEAR

Z anglického originálu King Lear přeložil,
poznámkami opatřil a předmluvu napsal Jiří Josek.

Obálku navrhl Aleš Krejča.

Grafická úprava a sazba Jaroslav Hrabě.

Redakce Jana Mertinová.

Vydalo nakladatelství Romeo, Pod Bání 21, 180 00, Praha 8,
jako svou 32. publikaci.

Vytiskl Akcent tiskárna Vimperk, s.r.o.

Vydání první, Praha 2009.

www.nakladatelstvi-romeo.cz
www.jirijosek.com